

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Uplatňování právních znalostí policistů při řešení problematiky domácího
násilí

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková

Vypracoval:
Jiří Pospíšil

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Uplatňování právních znalostí policistů při řešení problematiky domácího násilí zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Brně dne 27.04.2011

.....

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat svojí vedoucí práce PhDr. Mgr. Zdeňce Vaňkové za její vedení bakalářské práce a ochotu, se kterou mi umožnila zvolení vlastního tématu. Dále bych chtěl poděkovat mjr. Mgr. Vladimíru Vedrovi a kpt. RNDr. Haně Klodnerové za jejich pomoc při získávání informací a studijních materiálů týkajících se daného tématu a v neposlední řadě bych chtěl velmi poděkovat také mojí manželce Ivance Pospíšilové za její pomoc při distribuci a vyhodnocování vyplněných dotazníků a také za její úsilí, které věnovala výchově našim dětem a běžným starostem o chod rodiny, kdy mi tak umožnila získat čas, klid a pohodu k vytvoření této práce.

OBSAH

Úvod	5
1. Pojem domácí násilí a jeho fáze, znaky, stupně a formy	6
2. Právní nástroje při řešení problematiky domácího násilí	12
2.1 Přestupky (správní řízení)	13
2.2 Trestné činy (trestní řízení)	17
2.3 Oprávnění policisty – jeho právní nástroje	25
3. Postup policistů při DN a součinnost s dalšími organizacemi	35
4. Praktické uplatnění právních znalostí	43
4.1 Příprava policistů na problematiku domácího násilí	44
4.2 Popis uplatnění právních znalostí v praxi	45
4.3 Využívání oprávnění vykázání v praxi	50
Závěr	59
Resumé	61
Anotace	62
Literatura a prameny	63
Přílohy	64

ÚVOD

Domácí násilí je závažný sociálně patologický společenský problém, který postihuje významnou skupinu společnosti, a který negativně působí nejen na týrané osoby, ale také na děti v rodině, které tak získávají negativní vzorce chování a odnáší si násilí dále do svého života.

O domácím násilí jeho příčinách, psychologických aspektech a důsledcích bylo již vytvořeno poměrně hodně kvalitních odborných prací a díky osvětě a činnosti odborníků se již nejen na odborné úrovni, ale hlavně u široké veřejnosti zahájila diskuze nad tímto tématem, kdy toto již není ve společnosti takové tabu a společnost prostřednictvím zákonodárců i reagovala na tuto potřebu vytvořením nových právních nástrojů pro postup proti němu.

Ve své práci se tak budu zabývat uplatňováním právních znalostí policistů při řešení problematiky domácího násilí, neboť jsou to právě policisté, kteří se často jako první dozvídají o probíhajícím domácím násilí a navíc v roce 2007 a poté v roce 2009 získali nové pravomoci, kterými mohou přispět k efektivnímu řešení tohoto společenského problému.

Bakalářská práce je členěná do čtyř kapitol, kde v první kapitole se zabývám pojmem domácího násilí, jeho fázemi, znaky, stupni a formami, protože toto je pro policisty důležité zejména proto, aby identifikovali domácí násilí a dokázali ho rozlišit od ostatního protiprávního jednání či dokonce účelového jednání. V druhé kapitole se zabývám právními nástroji, které mohou být policisty uplatněny při řešení této problematiky, kdy tato kapitola se dále dělí na další tři podkapitoly a to správní řízení, trestní řízení a oprávnění policisty. Následně ve třetí kapitole se zabývám vlastním postupem policisty při řešení domácího násilí a jeho součinností s dalšími organizacemi. V poslední kapitole popisují uplatnění právních znalostí na konkrétním případě a dále jakým způsobem je zajištěno policistům získání těchto teoretických znalostí a jejich připravenosti a ochotě je využívat v samotné praxi.

Cílem práce tak není zjišťování příčin a okolností výskytu domácího násilí a jeho dalších psychologických aspektů, ale zjištěním úrovně vědomostí policistů týkajících se této problematiky a jejich schopnosti je uplatňovat v praxi, aby mohli efektivně zasáhnout proti pachateli domácího násilí, přerušit probíhající útok a dále postupovat s cílem předat viníka k potrestání dalším státním orgánům a také ověřit zda tyto právní nástroje jsou v praxi skutečně využívány či jde o neuplatňované normy.

Uplatňování právních znalostí policistů při řešení problematiky domácího násilí.

1. Pojem domácí násilí a jeho fáze, znaky, stupně a formy.

Co je to domácí násilí?

Jedná se o vážný sociálně patologický jev vyskytující se mezi osobami bydlícími na stejném místě tedy ve stejném bytě či domě a je to společenský problém týkajících se mezilidských vztahů. Na vznik domácího násilí nemá vliv vzdělání, společenské postavení a dokonce ani pohlaví. Dle statistiky občanského sdružení Bílý kruh bezpečí je domácím násilím v ČR postiženo minimálně 16% populace starší 15 let.¹

Prvotních příznaků domácího násilí si oběť většinou vůbec nevšimne, protože často začíná nenápadně, ale přesto lze vyzpozorovat jeden znak, a tím je určitá dominance. Potřeba násilné osoby mít pod svojí kontrolou ohroženou osobu. Domácí násilí může mít různé formy, průběh a projevy.

Prvotní snahou násilné osoby je izolovat ohroženou osobu tedy přerušit její sociální kontakty a tím pádem minimalizovat její možnost o vyhledání pomoci u jejích blízkých osob, neboť cílem násilníka je absolutní kontrola a moc nad ohroženou osobou. V praxi se tato snaha projevuje neustálým tlakem na partnera a snahou minimalizovat jeho styk s jeho blízkými osobami. Při tomto násilník postupuje podle vzorce, že se nejprve snaží, aby byly přerušeny kontakty s méně důležitými osobami jako jsou známí, poté méně důležití kamarádi, dále blízcí přátelé a postupuje až po rodinné příslušníky jako sourozenci či rodiče ohrožené osoby. Při tomto svoje snahy před obětí vysvětluje tím, že chce být pouze s ním, protože ji má natolik rád a v případě projevů odporu vyčítá oběti, že ho tolik nemiluje nebo žárlí. Popřípadě se násilník k blízkým osobám oběti při jejich styku sám chová nepříjemně nebo je i atakuje a tyto pak raději sami s obětí přerušují kontakty, neboť oběť před nimi násilníka omlouvá a sama nečiní žádné kroky k řešení situace. Výsledkem takové snahy pak bývá, že oběť zůstává bez kamarádů a styků s vlastní rodinou a násilná osoba je pak sama

---

¹ statistické údaje Bílý kruh bezpečí o.s.

zprostředkovatelem jejích sociálních kontaktů. Pokud už se oběť s někým musí setkat pak násilník se snaží, aby tento kontakt proběhl pod jeho dohledem a kontrolou.

Častokrát v této souvislosti bývá zmiňováno, že pachatel domácího násilí mívá dvojí masku, jednu pro veřejnost a druhou do soukromí. Tedy pro okolí se prezentuje jako milující, pozorný a starostlivý partner a ve skrytu soukromí a beze svědků je tvrdý a nelítostný vládce nad osudem oběti.

Při společném soužití oběti a násilníka je pak typické střídání fází (období). Fáze jsou napětí, týrání a láska.

Agresor se tedy snaží přerušit nebo významně omezit sociální kontakty oběti a dále útočí na důstojnost oběti, kdy ji ponižuje, různou kritikou, vyčítáním, že je neschopná, je k ničemu, nedovede si s ničím poradit a používá proti oběti vulgární oslovení. Tímto jednáním oběti ničí její sebedůvěru. Oběť si již není jistá sama sebou. Za výbuchy agresora a týrání si přičítá svoji vinu. Omlouvá ho. Po útocích na lidskou důstojnost oběti začíná agresor útočit na zdraví oběti, kdy toto se může z počátku projevat strkáním, pohlavky, fackami, škrcení. V dalších fázích týrání, které následují po předešlých jsou útoky vážnější, více zraňující, s horšími následky.

Fáze domácího násilí

- fáze napětí:

- násilník: bývá protivný, podrážděný, kritický

- oběť: uctívá, snaží se ve všem vyhovět a být úslužná, snaží se nezadat násilníkovi žádnou záminku pro vznik konfliktu

- fáze týrání:

- násilník: vzteklý, rozzuřený, útočný, krutý, násilnický

- oběť: bojí se, je u ní naučená bezmocnost, zlobí se sama na sebe,

- fáze klidu a lásky:

- násilník: omlouvá se, je milující, pozorný, laskavý, slibuje, že se zlepší, vinu za násilí svaluje na oběť

- oběť: pocítuje vinu za představy, že opustí partnera (násilníka), věří v lepší budoucnost, zlepšení, cítí se být důležitá pro partnera

Při střídání těchto fází dochází k psychologickému efektu Dr. Jackyl vr. Mr.

Hade, kdy právě střídání laskavého, pozorného a milujícího partnera a osoby kruté, zraňující a ubližující je právě to co oběť nejvíce psychicky zraňuje a devastuje.

Při otázce proč ohrožené osoby strpí takové zacházení ze strany násilných osob a neukončí společné soužití, ale naopak zůstávají dále ve vztahu s násilníkem můžeme vysvětlit pomocí psychologického efektu **žáby v zahřívajícím se hrnci** (pomalý nárůst násilí) a **psa v kleci** (syndrom naučené bezmoci).

V souvislosti s psychologickým efektem žáby v zahřívajícím se hrnci jde o to, že pokud by se násilník ke své oběti choval takto hrubě již při prvním kontaktu, při prvních schůzkách naprostá většina obětí by další vztah okamžitě ukončila a přerušila veškeré styky. Jenže k nárůstu násilí dochází pomalu a postupně a ve chvíli, kdy si oběť uvědomí, že by chtěla vzniklou situaci nějak řešit bývá již pozdě. Oběť je izolována a závislá na agresorovi, navíc útočník pro ni v drtivé většině je osoba blízká a proto se bojí něco řešit či změnit. Bojí se jednak proto, že sama bude muset řešit celou řadu nových problémů, a také proto, že má obavy z reakce agresora, když se sama pokusí o nějaké řešení a v neposlední řadě má strach z toho, aby nezpůsobila svým řešením agresorovi nějaké potíže (trestní stíhání, výslechy u PČR atd.). Obavy obětí domácího násilí z reakcí násilníka ve chvíli, kdy zjistí, že sama oběť chce něco řešit, chce ukončit vztah či věc oznámila úřadům či odborníkům, jsou oprávněné a jedná se vůbec o nejrizikovější místo celého procesu z hlediska rizika možného vážného útoku na oběť ze strany násilníka.

Psychologický efekt psa v kleci (syndrom naučené bezmoci) spočívá v tom, že oběť se opakovaně pokouší situaci nějak řešit, ale všechny její pokusy vždy nakonec skončí neúspěchem. Následně i když by nějaké její řešení mělo možnost úspěchu oběť se již o nic nepokusí, protože má pocit, že se to znovu nepodařit.

Jako nejdůležitější a nejzajímavější psychologický efekt s domácím násilím je tzv. **Stockholmský syndrom**. Tento psychologický efekt vzniká při delším vystavení ohrožení násilím a obav o život, současně s izolovaností oběti od okolního světa, bez možnosti dalších sociálních kontaktů, a zároveň za podmínky, že násilník se k oběti v určitém čase chová laskavě, tedy projeví přátelství a svoji lidskost. Oběti se pak přizpůsobují této situaci a jednání agresora se jí začíná zdát být částečně předvídatelné. Tento psychologický efekt poté způsobuje, že při dalších fázích týrání pak začne oběť vinu přičítat svým chybám a je dokonce ochotná svého trýznitele i bránit před ostatními.

Tímto psychologickým efektem lze vysvětlit jednání obětí domácího násilí, kdy

i při vystavení velmi hrubému jednání a dokonce i ohrožení života, poškozená osoba nevypovídá před orgány činnými v trestním řízení či dokonce úmyslně lže, aby agresora kryla.

Znaky domácího násilí:

- soukromí (neveřejnost): domácí násilí probíhá za zavřenými dveřmi, skrytě, beze svědků, mimo kontrolu společnosti, mezi blízkými osobami bydlící ve stejném domě či bytě,
- opakovanost a dlouhodobost: má vývoj a probíhá dlouhodobě po měsíce, roky a často i desítky let,
- stupňovanost (eskalace): útoky začínají na lidskou důstojnost, přecházejí k drobnému ublížení na zdraví a pokračují k vážnějším útokům na zdraví a mohou skončit až útokem proti životu,
- jasné rozdělení rolí: role mezi ohroženou a násilnou osobou se nemění, je jasně vymezená a nestřídá se, na jedné straně je oběť na druhé straně je násilník.

Stupně domácího násilí:

- útoky na lidskou důstojnost oběti,
- útoky na zdraví oběti,
- útoky na život oběti.

Formy domácího násilí:

- psychické násilí: projevuje se neustálou snahou o vyvolání sporu, kritizováním, zesměšňováním před ostatními, urážkami oběti, ponižováním ve stylu, že nic neumí, nic nedokáže, jsou naprosto k ničemu, nadávkami, bráněním v sociálním kontaktu s dalšími rodinnými příslušníky, při běžné výměně názorů demonstruje svoji nadřazenost a sílu třeba přitlačením ke zdi, třesením, kontrolou telefonu,

SMS zpráv, e-mailů, dopisů, ničením oblíbených věcí oběti, týráním domácích mazlíčků, vyhrožováním násilím, vyhrožováním zabitím či rozchodem, vyhrožováním odebráním dítěte, odepíráním spánku, nočním buzení.

- ekonomické násilí: znemožněním přístupu k finančním prostředkům, naprostá kontrola finančních prostředků oběti, neposkytováním peněz na běžný provoz domácnosti nebo přidělováním směšně malých částek na tento provoz, kontrolou utracených peněz za nákupy, snahou o to, aby oběť byla bez vlastního příjmu tedy nechodila do práce a zůstala doma, násilník tají před obětí svoji vlastní ekonomickou situaci, nesděluje jí svoje příjmy a výdaje.
- sexuální násilí: nucení oběti k pohlavnímu styku v případech, kdy je unavená, nemocná, nemá na sex chuť, vynucování pro oběť nepříjemných sexuálních praktik, znásilněním.
- fyzičné násilí: strkání, třesení, tahání za vlasy, facky, bití pěstmi, kopání, naznačování škrcení nebo vlastní škrcení, odepírání stravy, svazování, pálení cigaretou, různými formami mučení.
- zvláštní formou je pronásledování (stalking):

Pronásledování může být přítomné i při vlastním domácím násilí, kdy agresor sleduje a kontroluje oběť, ale ve většině případů se toto nebezpečného pronásledování vyvíjí ze samotného domácího násilí, kdy oběť se rozhodla ukončit vztah s násilníkem, popřípadě se odstěhovala nebo i založila nový vztah a násilník tak nad ní ztratil svoji kontrolu a moc. V takových případech se stává, že agresor začne svoji oběť pronásledovat a chce po oběti návrat do jejich vztahu, kdy toto si chce na ní vynutit za každou cenu. V této chvíli se zdá výmluvný volný překlad anglického slova stalking jako uštvaní „oběti“ k smrti. Projevuje se skrytým i očividným sledováním, výhrůžkami, zanecháváním vzkazů, předmětů, které oběť bezpečně pozná, při čemž takové jednání může mít spoustu forem, kdy z praxe autor zná případ, kdy pronásledovatel zanechával poblíž nového domova svojí oběti nebo tam, kde oběť dočasně přebývala prázdnou láhev od jeho minerální, kterou výhradně pil. Toto jednání mělo pro oběť jasný vzkaz: „Byl jsem zde a neustále tě kontroluji, jsi v mé moci“ a

právě tato představa pro oběť byla neskutečně zničující. Pachatelé nebezpečného pronásledování stejně tak jako pachatelé domácího násilí považují svoji oběť za svůj majetek, se kterým si mohou dělat co chtějí a mají na něj právo. U pachatelů nebezpečného pronásledování se tento postoj projevuje ještě více, kdy nejsou ochotni akceptovat ztrátu kontroly a moci nad svojí obětí. V případě, že pachatel nebezpečného pronásledování v této činnosti pokračuje i přes oznámení orgánům činným v trestním řízení či dokonce soudním nařízením může se jednat o velmi nebezpečnou situaci pro oběť, protože agresor ve chvíli zjištění, že nemůže získat svoji kontrolu tak zaútočí na život oběti.

Oběti domácího násilí mohou svoji situaci řešit vyhledáním pomoci u různých občanských a neziskových organizací zabývajícím se problematikou domácího násilí jako je například občanské sdružení Bílý kruh bezpečí, Rosa, Spondea, ProFem, Linka důvěry Riaps, Acorus atd.

V současné době je tato problematika ve společnosti již poměrně hodně diskutována a zároveň je dostupná i psychologická a poradenská pomoc pro tyto oběti.

2. Právní nástroje při řešení problematiky domácího násilí

Domácí násilí a Policie České republiky

Policie České republiky je ozbrojený bezpečnostní sbor, který vznikl v roce 1991 zákonem č. 283/1991 Sb. V současné době je činnost policie ČR upravena zákonem č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění, kdy tento zákon od 01.01.2009 nahradil starý zákon z roku 1991. Mezi úkoly policie patří i ochrana bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku, odhalování trestných činů a zjišťování jejich pachatelů, při čemž postupuje podle trestního řádu, kde vystupuje jako policejní orgán, a odhalování přestupků a zjišťování jejich pachatelů, při čemž zde postupuje podle zákona č. 273/2008 Sb. o PČR, v platném znění a také podle zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění, kde vystupuje jako orgán policie.

Domácí násilí jako sociálně patologický společenský jev je upraven také z hlediska práva. Pachatelé domácího násilí tak svým jednáním porušují určité právní normy a dopouštějí se tím přestupků či trestných činů. Tímto je také dána možnost Policii České republiky řešit domácí násilí z hlediska okamžitého přerušení násilí, ochrany obětí a možnosti předání pachatelů k potrestání ve správním či trestním řízení.

Čeho se tedy pachatel domácího násilí dopouští a jakým způsobem proti němu mohou postupovat samotní policisté?

Možné právní kvalifikace domácího násilí

Domácí násilí má celou řadu forem a proto je i možných právních kvalifikací domácího násilí celá škála. Rozděluje se podle společenské škodlivosti a podle způsobu vlastního protiprávního jednání tak jak jsou naplněny jednotlivé znaky skutkových podstat trestných činů či přestupků.

Základní rozdělení protiprávního jednání pachatele domácího násilí:

- přestupek,
- trestný čin:
  - přečin,
  - zločin.

2.1 Přestupky (správní řízení)

Přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a), c) zák. č. 200/1990 Sb. v platném znění.

Přestupku se mimo jiné dopustí ten, kdo:

- jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,
- úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.

Za tento přestupek lze v prvním bodě uložit pokutu do 1.000 Kč, a za přestupek v druhém bodě pokutu do 3.000 Kč.²

Tohoto přestupku se agresor může dopustit v prvních stupních domácího násilí tedy při útocích proti lidské důstojnosti oběti, ale také při méně závažných útocích na zdraví oběti. Těmito útoky mohou být pohlavky, strkání, lehké údery dlaněmi rukou a podobně. V těchto případech se také může jednat o ojedinělé útoky.

Přestupky proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) , b) zák. č. 200/1990 Sb., v platném znění:

Přestupku se mimo jiné dopustí ten, kdo:

- úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí,
- úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek nebo si присvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby.

Za tento přestupek lze uložit pokutu do 15 000 Kč.³

---

2 § 49 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

3 § 50 zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění

Tohoto přestupku se agresor může dopustit v případě tzv. „zabavení“, ničení a dalším neoprávněným nakládáním s osobními věcmi, které patří výhradně oběti, kdy jejich majetková hodnota nepřesáhne škodu nikoliv nepatrnou, což je do 4.999,-Kč.

V souvislosti s ničením věci přichází v úvahu také další přestupek a to podle zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, v platném znění, kdy tohoto protiprávního jednání by se agresor mohl dopustit týráním nebo zabitím nějakého zvířete tedy „domácího mazlíčka“ oběti.

V případech přestupkového jednání a to při spáchání přestupku proti občanskému soužití nebo přestupku proti majetku v případech domácího násilí v naprosté většině dochází mezi osobami blízkými. V těchto případech se tedy jedná o takzvané „návrhové přestupky“.

Návrhové přestupky podle § 68 zák. č. 200/1990 Sb. v platném znění:

Přestupky podle § 49 odst. 1 písm. b) a c) a přestupky podle § 50 spáchané mezi blízkými osobami, jakož i přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) se projednávají jen na **návrh** postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka (dále jen "navrhovatel").

U přestupku, který lze projednat jen na návrh, lze návrh podat příslušnému správnímu orgánu nejpozději do **tří měsíců** ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o přestupku nebo o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. V návrhu musí být uvedeno, kdo je postiženou osobou, koho navrhovatel označuje za pachatele a kde, kdy a jakým způsobem měl být přestupek spáchán.⁴

Osobou blízkou: se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, by druhá právem pociťovala jako újmu vlastní.⁵

---

4 § 68 zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění

5 § 68 odst. 4 zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění

Může tedy policista, který řeší domácí násilí na místě věc vyřešit bez složitého sepisování písemností, oznamování přestupku správnímu orgánu uložením blokové pokuty na místě, což by mohlo mít výchovný a odstrašující efekt pro pachatele domácího násilí. Trest by tak přišel téměř okamžitě a oběť by na takové rozhodnutí neměla vliv, což by mohlo mít velmi dobrý výchovný efekt.

Při prostudování zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění nalezneme, že:

Přestupky proti **občanskému soužití** i přestupky **proti majetku** lze řešit v blokovém řízení.

Další související ustanovení říká:

Blokové řízení podle § 84 zák. č. 200/1990 Sb. v platném znění:

- Přestupek lze projednat uložením pokuty v blokovém řízení, jestliže je spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit.
- Proti uložení pokuty v blokovém řízení se nelze odvolat.
- Pokuty v blokovém řízení jsou oprávněny ukládat a vybírat správní orgány, v jejichž působnosti je projednávání přestupků, a osoby jimi pověřené a dále orgány určené tímto nebo jiným zákonem.
- V blokovém řízení nelze projednat přestupky, které lze projednat jen na návrh.⁶

V souvislosti s domácím násilím, kdy z povahy věci v téměř 100% případech dochází k takovému jednání mezi osobami blízkými tak nelze blokové řízení uplatnit, neboť z výše uvedeného znění § 84 zák. č. 200/1990 Sb., v platném znění, nelze tyto přestupky projednat v blokovém řízení, kdy řízení o těchto přestupcích se podle § 68 zák. č. 200/1990 Sb. zahajuje pouze na návrh postižené osoby či jejich zákonného zástupce nebo opatrovatele a právě toto se podle názoru autora jeví jako slabý bod správního řízení ve věcech domácího násilí nebo i přestupků spáchanými mezi osobami blízkými, kdy takové jednání pachatele je vyhodnoceno jako samostatný útok a nejsou

---

⁶ § 84 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

splněny zákonné podmínky pro uplatnění dalších oprávnění v souvislosti s domácím násilím. K takovému vyhodnocení může dojít i u případů, kdy se ve skutečnosti jedná o domácí násilí, ale oběť odepře svoji výpověď nebo zatajuje skutečný rozsah jednání pachatele a ve věci nejsou jiní svědci.

V případech návrhového přestupku tak musí postižený, pokud chce, aby byl přestupek projednán a viník byl za něj potrestán vystupovat aktivně. Pasivní přístup v tomto případě není možný. Poškozený musí nejpozději do tří měsíců od události, tedy doby, kdy se o přestupku dozvěděl (prožil jej) podat k příslušnému správnímu orgánu návrh na zahájení řízení a poté se dále účastnit řízení o přestupku a to zejména svou výpovědí u správního orgánu. V případě, že poškozený nepodá návrh u příslušného správního orgánu tak je přestupek po marném uplynutí lhůty třech měsíců odložen a již nikdy nemůže být projednán.

To znamená, že pachatel unikne bez jakéhokoliv trestu s tím, že v praxi to pak může vypadat tak, že kromě podání vysvětlení orgánu policie nemusí nic jiného strpět ani činit. Podání vysvětlení v těchto případech může proběhnout i přímo na místě, kdy policista o jeho výpovědi sepíše úřední záznam podle § 61 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, v platném znění, takzvaně ve třetí osobě. Tedy sepíše co mu podezřelý z přestupku řekl přímo na místě výjezdu a pokud není jednání vyhodnoceno jako domácí násilí nebo podán návrh ze stany poškozeného tak nemá podezřelý žádné další problémy. V praxi se tak může z pohledu podezřelého tento postup jevit jako, že k němu sice policisté přijeli a vyptávali se ho na incident, ale jinak se mu nic jiného nestalo. O skutečnosti, že orgán policie při prověřování proti němu postupně zajistil důkazy a věc oznámil správnímu orgánu, který poté co marně uplynula lhůta tří měsíců k podání návrhu, věc odložil, se vůbec nemusí dozvědět.

Další slabinou správního řízení v případech přestupků mezi osobami blízkými a domácího násilí je správní poplatek při podání návrhu, který obvykle činí částku kolem 1.000,-Kč, protože oběti často bývají na agresorovi také ekonomicky závislé a tato částka je pro ně příliš vysoká. Navíc v mnoha případech musí oběť násilníkovi i vyúčtovat utracené peníze do poslední koruny, kdy tak zaplacení správního poplatku by neuniklo pozornosti násilníka.

Třetím problémem jsou pokuty za přestupek proti občanskému soužití, kde hrozí obviněnému z přestupku v případě písmene a), tedy ublížení na cti, urážky nebo vydání posměchu, pokuta maximálně ve výši 1.000,-Kč a v případě písmene c), tedy

vyhrožováním ublížením na zdraví, drobným ublížením na zdraví, či hrubým jednáním, pokuta maximálně ve výši 3.000,-Kč, kdy této výše správní orgán v praxi u těchto případů využívá jen výjimečně a obvyklá pokuta pro viníka je ve výši do 1.000,-Kč.

Pachatel domácího násilí může z celého správního řízení tak vyjít pouze s pokutou do 1.000,-Kč a často i méně.

V této chvíli se může zdát uložení této výše pokuty správním orgánem jako nesprávné, ale správní orgán v těchto případech ukládá pokutu spíše při spodní zákonné hranici především z toho důvodu, že uložená pokuta ovlivňuje ekonomickou situaci nejen viníka, ale i celé jeho rodiny tedy i oběti a také jejich dětí. V praxi se pak staly i případy, kdy viník po uložení pokuty s úsměvem vytáhl bankovku přímo z peněženky oběti a touto pokutu uhradil, s tím, že mají společný rodinný rozpočet.

V takovém světle se pak nelze divit obětem přestupku, že se chovají pasivně a nepodají návrh na projednání přestupku, čímž pachatel zcela uniká potrestání, neboť obvyklý výsledek (trest) i v případě, že se oběť chová aktivně je pro pachatele nejen zcela nedostatečný, neomezující a nevychovní, ale naopak pachatele i oběť utvrzuje v tom, že je téměř nepostižitelný. V těchto případech pak správní řízení skutečně přispívá k rozvoji psychologického efektu psa v kleci tedy syndromu naučené bezmoci.

Má tedy takový postup vůbec smysl. Ve velké většině případů totiž i přes snahu policistů, kteří provedli důkladné šetření na místě, výslechy osob a precizní zpracování spisového materiálu a následně věc oznámili správnímu orgánu k projednání přestupku tento věc musel odložit, neboť sama oběť nepodala návrh na projednání. V takovém případě se může jevit snaha policistů jako zbytečná a zatěžující, neboť pachatel zcela unikl trestu.

Policisté, ale nemají jinou možnost, neboť musí ve věcech prověřování a objasňování přestupků postupovat z úřední povinnosti a to jak na základě oznámení přestupku tak na základě vlastních zjištění.

Dalším argumentem pro takovou činnost konat důsledně je zajištění případných důkazních prostředků pro budoucí trestní řízení, neboť za předpokladu, že bude nepotrestaný pachatel pokračovat v domácím násilí tak podle judikatury v usnesení Nejvyššího soudu České republiky pod sp. zn. 7 Tdo 1048/2008 mohou tyto jednotlivé dílčí útoky kvalifikované jako přestupky v kontextu časového průběhu naplnit skutkovou podstatu trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199

trestního zákoníku, v platném znění. Poté takové dobře zadokumentované jednotlivé dílčí útoky mohou patřit k významným důkazním prostředkům pro trestní řízení.

2.2 Trestné činy (trestní řízení)

Nejčastější právní kvalifikace v trestní rovině užívaná při domácím násilí je trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí.

Týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku:

- Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.
- Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán:
  - spáchá-li čin zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem,
  - způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,
  - spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo
  - páchá-li takový čin po delší dobu.
- Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo
- smrt.⁷

Znaky tohoto nejčastěji zastoupeného trestného činu v případech domácího násilí jsou:

- **objekt:** ochrana integrity ohrožené osoby (život, zdraví, svoboda, důstojnost),
- **objektivní stránka:** týrání. Tento pojem však není v českém právním řádu nikde výslovně definován a vychází z judikatury Nejvyššího soudu ČR, kde je týrání definováno jako zlé nakládání s osobou obývající společné obydlí vyznačující se určitou mírou trvalosti a intenzity, jenž je způsobilé vyvolat stav, který pociťuje ohrožená osoba jako těžké příkoří (psychické nebo i fyzické útrapy),

---

⁷ § 199 trestního zákoníku, v platném znění

- subjekt: násilná osoba,
- subjektivní stránka: úmyslné zavinění

V těchto případech se nejedná o ojedinělý útok pachatele jako v případech přestupku proti občanskému soužití, a tyto útoky jsou závažnějšího charakteru a trvají po delší dobu a dále probíhají v soukromí. Další podmínkou je jasné rozdělení rolí agresora (pachatele) a jeho oběti, které se nemění. Je to právní kvalifikace, která v sobě zahrnuje všechny formy domácího násilí tedy psychické, fyzické, sexuální i ekonomické násilí. Jedná se o vyšší společenskou škodlivost než je tomu u přestupku, kdy trestní stíhání navíc není vázáno souhlasem poškozeného.

Další právní kvalifikací, která bývá často užitá v trestním řízení u případů domácího násilí je ublížení na zdraví.

Ublížení na zdraví podle § 146 trestního zákoníku:

který mimo jiné uvádí:

- Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.
- Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin:
  - na těhotné ženě,
  - na dítěti mladším patnácti let,
- Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví.
- Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem smrt.⁸

Pachatel v těchto případech způsobí oběti újmu na zdraví, která není drobného charakteru. Jedná se o újmu na zdraví, která znesnadňuje oběti obvyklý způsob života na delší dobu, při čemž orientačním měřítkem je doba 7 dnů.

---

⁸ § 146 trestního zákoníku, v platném znění

Z právního hlediska je zdravotní újma doba, po kterou je poškozenému znesnadněn obvyklý způsob života. Tedy jak dlouho poškozenému jeho zranění znemožňovalo žít takovým způsobem jak pro něj bylo běžné.

Posouzení zdravotní újmy, ovšem z důvodu objektivnosti musí provést nestranný odborník a proto se její posouzení v praxi provede tak, že policejní orgán nashromáždí potřebnou zdravotnickou dokumentaci ohledně vzniklého zranění poškozeného, případně další relevantní informace ohledně zdravotního stavu oběti jako jsou zvláštnosti nebo choroby před zraněním, které by mohly mít vliv na vznik samotného zranění a podle těchto informací pak nechá odborníka tedy soudního znalce z oboru lékařství zhodnotit vzniklou újmu a pro účely dalšího trestního řízení zpracovat odborné vyjádření či znalecký posudek, kde odborník musí posoudit zejména otázky zda jednání podezřelého mělo přímý vliv na vznik zranění je zde tedy příčinná souvislost (kauzální nexus) a po jakou dobu byl poškozenému znesnadněn obvyklý způsob života. Odborník pak posuzuje a odpovídá pouze na otázky zdravotního stavu a zjištěné zdravotní újmy, kdy po zjištění doby znesnadnění orgány činné v trestním řízení tuto újmu již posuzují jako právní otázku. Popis postupu zjištění zdravotní újmy je obecného charakteru a mohou v něm být odlišnosti podle individuálních potřeb jednotlivých případů.

Tato právní kvalifikace v sobě zahrnuje formu fyzického násilí stejně tak jako následující právní kvalifikace.

Těžké ublížení na zdraví podle § 145 trestního zákoníku:

kteřá mimo jiné uvádí:

- Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.
- Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin:
  - na dvou nebo více osobách,
  - na těhotné ženě,
  - na dítěti mladším patnácti let,
  - opětovně, nebo
  - ze zavrženíhodné pohnutky.
- Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li

činem smrt.

- Kdy i příprava tohoto trestného činu je trestná.⁹

V případě této právní kvalifikace je na rozdíl od výše uvedené právní kvalifikace ublížení na zdraví rozdíl v tom, že způsobená zdravotní újma znesnadňuje poškozenému obvyklý způsob života nad 6 týdnů. Jedná se tedy o výrazné znesnadnění obvyklého způsobu života.

Nejzávažnější právní kvalifikací, která se již v případech domácího násilí také bohužel vyskytla je vražda.

Vražda podle § 140 trestního zákoníku:

kteřá mimo jiné uvádí:

Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.

Odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin:

- na dvou nebo více osobách,
- na těhotné ženě,
- na dítěti mladším patnácti let,
- opětovně,
- zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, nebo
- v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový prospěch nebo ve snaze zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin nebo z jiné zavrženíhodné pohnutky.

Kdy i příprava tohoto trestného činu je trestná.¹⁰

---

9 § 145 trestního zákoníku, v platném znění

10 § 140 trestního zákoníku, v platném znění

V některých případech domácího násilí došlo i k případů útoku agresora na život oběti či jejich dětí. Jedná se o ty nejzávažnější případy fyzického násilí.

Formu sexuálního násilí zahrnuje trestný čin znásilnění.

Znásilnění podle § 185 trestního zákoníku:

Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin:

- souloží nebo jiným pohlavním stykem provedeným způsobem srovnatelným se souloží,
- na dítěti, nebo
- se zbraní.

Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán:

- spáchá-li čin na dítěti mladším patnácti let,
- způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví.

Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem smrt.

Kdy i příprava tohoto trestného činu je trestná.¹¹

Tato právní kvalifikace bývá v praxi také často užívána, neboť pachatelé považují oběť za svoji hračku, se kterou si mohou dělat co chtějí a v případech domácího násilí mezi partnery nebo manželi tak sexuální nátlak a násilí nepovažují za nic protiprávního.

Následující právní kvalifikace trestných činů postihují psychickou formu domácího násilí. Prvním trestným činem je nebezpečné vyhrožování.

---

¹¹ § 185 trestního zákoníku, v platném znění

Nebezpečné vyhrožování podle § 353 trestního zákoníku:

která mimo jiné uvádí:

Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

Odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin:

- vůči dítěti nebo těhotné ženě,
- se zbraní.¹²

Tohoto trestného činu se tak pachatel může dopustit vyhrožováním oběti usmrcením, těžkou újmou na zdraví či jinou těžkou újmou. Toto vyhrožování musí být provedeno takovým způsobem, že je schopné vzbudit v oběti důvodnou obavu, že pachatel svoje výhrůžky skutečně splní.

Trestný čin nebezpečné pronásledování je poměrně často užívanou právní kvalifikací.

Nebezpečné pronásledování podle § 354 trestního zákoníku:

která mimo jiné uvádí:

Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že:

- vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým,
- vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,
- vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,
- omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo
- zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu,

---

¹² § 353 trestního zákoníku, v platném znění

a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin:

- vůči dítěti nebo těhotné ženě,
- se zbraní, nebo
- ¹³nejméně se dvěma osobami.

V těchto případech často pachatel, který byl odsouzen pro domácí násilí a jeho oběť se rozhodla ukončit vztah s ním a zařídila si nový život nehodlá tyto změny akceptovat. Oběť považuje za svůj majetek, se kterým si může dělat co chce a proto se za každou cenu snaží rozhodnutí oběti změnit. Jedná se o velmi zákeřnou formu psychického násilí, které má značně devastující psychické dopady na oběť, protože tato se neustále cítí v ohrožení a není pro ni úkrytu před pronásledovatelem.

Následující kvalifikace trestného činu bývá v praxi také často používána, neboť pachatel domácího násilí často do svého násilného jednání zahrnuje i děti, které se v domácnosti často vyskytují. V souvislosti s touto skutkovou podstatou se jeví jako důležité prohlášení Světové zdravotnické organizace WHO, která zaujala stanovisko, že v případech výskytu dětí v rodině, kde dochází k domácímu násilí, jsou tyto děti domácími násilím přímo ovlivněny a dochází u nich k nežádoucímu vývoji zejména po psychické, ale i fyzické stránce. Dle stanoviska WHO tedy jednoznačně dochází k narušování vývoje dítěte.

Z tohoto hlediska může jít v případech domácího násilí o souběh trestných činů, například týrání osoby žijící ve společném obydlí a dalšího trestného činu:

---

13 § 354 trestního zákoníku, v platném znění

Ohrožování výchovy dítěte podle § 201 trestního zákoníku:

který mimo jiné uvádí:

Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že:

- ho svádí k zahálčivému nebo nemravnému životu,
- závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán:

- spáchá-li čin ze zavrženíhodné pohnutky,
- pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu,
- spáchá-li takový čin opětovně.¹⁴

Výčet skutkových podstat trestných činů, které by mohly být uplatněny v případech domácího násilí není konečný, ale jejich použití je již spíše teoretického charakteru.

2.3 Oprávnění policisty – jeho právní nástroje

Policista je pro plnění úkolů policie ČR směřující zejména k zajištění veřejného pořádku, ochraně života a zdraví nebo majetku vybaven takzvanými oprávněními policisty. Jedná se v podstatě o právní nástroje umožňující policistovi plnění jeho úkolů. Tyto oprávnění jsou uvedeny v zákoně č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, v platném znění. Další právní nástroje policistovi jako policejního orgánu tedy orgánu činném v trestním řízení dává zákon č. 141/1961 Sb. trestní řád, v platném znění.

---

¹⁴ § 201 trestního zákoníku, v platném znění

Oprávnění policisty využívané při řešení problematiky domácího násilí:

Prokázání totožnosti

podle § 63 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

Policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti mimo jiné i osobu:

- podezřelou ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu,
- od níž je požadováno vysvětlení,
- zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu nebo správního deliktu, požáru či jiné mimořádné události,
- je oznamovatelem podezření ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu.

Prokázáním totožnosti osoby se rozumí prokázáním jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození, a v případě potřeby také adresy trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti.¹⁵

Podání vysvětlení

podle § 61 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

Policista může požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých mimo jiné i pro:

- odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele,

a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu, popřípadě bez zbytečného odkladu, je-li to nezbytné, dostavila na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení.¹⁶

Zajištění osoby

podle § 26 odst. 1 písm. a) popřípadě písm. f) zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění.

Policista je oprávněn zajistit osobu, která:

- svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek,
- byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.

---

¹⁵ § 63 zák. č. 273/2008 Sb. o PČR, v platném znění

¹⁶ § 61 zák. č. 273/2008 Sb. o PČR, v platném znění

Zajištění podle § 26 odst. 3 zák. č. 273/2008 Sb. v platném znění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.¹⁶

Policejní cely

podle § 28 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

Policista je oprávněn umístit do policejní cely mimo jiné i osobu:

- zajištěnou,
- zadrženou (podle § 76 odst. 1 trestního řádu).¹⁸

Připoutání

podle § 25 odst. 1 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

Policista je oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozuj je majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout.¹⁹

Použití pout a prostředků k zamezení prostorové orientace

podle § 54 zák. 273/2008 Sb., v platném znění:

Policista je oprávněn použít pouta a prostředek k zamezení prostorové orientace také ke spoutání mimo jiné i osoby:

- zajištěné (§ 26 zák. č. 273/2008 Sb.),
- zadržené (§ 76 odst. 1 trestního řádu),

je-li důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk.²⁰

---

17 § 26 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

18 § 28 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

19 § 25 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

20 § 54 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

Vydání a odebrání zbraně a prohlídka osoby

podle § 35 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

- Policista je oprávněn vyzvat osobu k vydání zbraně, hrozí-li nebezpečí, že jí bude neoprávněně užito k násilí nebo pohrůžce násilím. Po předchozí marné výzvě je policista oprávněn zbraň odebrat.
- Policista je oprávněn provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň, pokud:
  - osobní svoboda osoby má být omezena,
  - proti ní směřuje zákrok, nebo
  - proti ní směřuje jiný úkon, hrozí nebezpečí, že osoba bude klást odpor, a je podezření, že má u sebe zbraň.²¹

Vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek

podle § 40 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

- Policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.
- Policista je oprávněn za účelem vstupu na místo uvedené výše toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.²²

Vykázání

podle § 44 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

- Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“),

---

21 § 35 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

22 § 40 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

- Vykázání trvá pod dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu v průběhu vykázání se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.
- Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.
- Není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním ji policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie, součástí tohoto poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.
- Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázáním, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázání. Policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázání (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázání a je považována za dodrženu, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázání.
- Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázání nebyly splněny, vykázání ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.²³

Podle § 45 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

Vykázaná osoba je **povinna**:

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázaní,
- zdržet se vstupu do prostor uvedených ve výše uvedeném bodě,
- zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.

Policista vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy k vydání všech klíčů.²⁴

Neuposlechnutím výzvy by se tato osoba již byla výzva policistou učiněna, dopustila přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění.

Donucovací prostředky

Ovšem v souvislosti s oprávněními policisty při řešení domácího násilí a také v souvislosti se zákrokem přímo na místě je nutné uvést ještě ty nejdůležitější oprávnění, které také nejvíce omezují některá jiná práva lidí. Tyto oprávnění za určitých zákonem daných okolností umožňují i narušení tělesné integrity člověka. Jedná se o **donucovací prostředky a použití zbraně**.

Obecné ustanovení podle § 51 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

Policista je oprávněn použít při zákroku donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen.²⁵

Donucovací prostředky jsou podle § 52 zák. č. 273/2008 Sb., v platném znění:

- hmaty, chvaty, údery a kopy,
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- obušek a jiný úderný prostředek,

---

23 § 44 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

24 § 45 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

25 § 51 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

- vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně,
- zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- vytlačování vozidlem,
- vytlačování štítem,
- vytlačování koněm,
- služební pes,
- vodní stříkač,
- zásahová výbuška,
- úder střelnou zbraní,
- hrozba namířenou střelnou zbraní,
- varovný výstřel,
- pouta,
- prostředek k zamezení prostorové orientace.²⁶

Policista je oprávněn použít výše uvedené donucovací prostředky k ochraně bezpečnosti:

- své osoby,
- jiné osoby,
- majetku
- veřejného pořádku.²⁷

Obecné podmínky použití donucovacího prostředku:

- před použitím donucovacího prostředku je policista povinen vyzvat osobu proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků (zde platí výjimka, že od výstrahy lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví a zákrok již nesnese odkladu),
- použití donucovacího prostředku umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem,

---

26 § 52 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

27 § 53 odst. 1 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

- použití takového donucovacího prostředku, který je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje,
- elektrický donucovací prostředek může policista použít pouze, pokud by použití jiného donucovacího prostředku zjevně nebylo dostatečné k dosažení účelu sledovaného zákrokem,
- policista musí dbát na to, aby při použití donucovacího prostředku nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.²⁸

Použití zbraně

podle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. v platném znění:

- v nutné obraně nebo v krajní nouzi,
- jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
- aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,
- nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,
- aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,
- nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,
- jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby,
- ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.²⁹

---

28 § 53 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

29 § 56 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

Obecné podmínky pro použití zbraně:

- použití zbraně je přípustné pouze pokud by užití donucovacího prostředku bylo zřejmě neúčinné,
- policista musí před použitím zbraně osobu, proti které zakročuje vyzvat, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito zbraně (od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu),
- při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrozit život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje,
- po použití donucovacího prostředku nebo zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, je policista povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření,
- policista je povinen po použití zbraně učinit neodkladné úkony nebo jiná opatření, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně,
- policista je povinen zákrok, při kterém došlo k použití donucovacího prostředku nebo zbraně bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam,
- vedoucí policejního útvaru je povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět příslušného státního zástupce o zranění nebo usmrcení osoby anebo škodě nikoliv nepatrné (škoda dosahující alespoň 5.000,-Kč a vyšší), způsobených použitím donucovacího prostředku nebo zbraně.³⁰

Oprávnění policejního orgánu podle trestního řádu z hlediska zákroku a přerušení útoku proti zdraví, životu, svobodě či závažného útoku proti lidské důstojnosti

Zadržení

podle § 76 odst. 1 trestního řádu, v platném znění:

Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání. (viz. zadržení obviněného podle § 75 t.ř.). K zadržení je třeba souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese

---

³⁰ § 56 odst. 2, 3, 4, 5 § 57 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění

odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li osoba přistižena při trestném činu anebo zastižena na útěku.³¹

Osobní prohlídka

podle § 82 odst. 4 trestního řádu, v platném znění:

U osoby zadržené, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.³²

Vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemek

podle § 83c odst. 1 trestního řádu, v platném znění:

Policejní orgán může vstoupit do obydlí, jiných prostor nebo na pozemek jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob nebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku.³³

Z výše uvedených jednotlivých bodů právních kvalifikací přestupků, trestných činů a oprávnění policisty lze dovodit, že se jedná o poměrně obsáhlou právní problematiku, která by sama o sobě v každé kapitole mohla svou složitostí být námětem samostatné práce. Proto byly vyjmenovány a stručně popsány pouze ty nejdůležitější a nejčastěji užívané ve spojitosti s problematikou domácího násilí.

V této souvislosti je pro efektivní řešení problematiky domácího násilí důležitá schopnost kombinace těchto oprávnění zejména oprávnění týkající se omezení osobní svobody podezřelého s vykázáním, a dále uplatňování dalších oprávnění při prověřování trestného činu či přestupku. (viz. podkapitola 4.2 popis uplatnění právních znalostí v praxi)

---

31 § 76 odst. 1 trestního řádu, v platném znění

32 § 82 odst. 4 trestního řádu, v platném znění

33 § 83c odst. 1 trestního řádu, v platném znění

3. Postup policistů při řešení případu domácího násilí a součinnost s dalšími organizacemi

Každý případ je svým průběhem a okolnostmi i zúčastněnými osobami jiný a ojedinělý. Ve většině případů ovšem lze vysledovat určité společné znaky na základě, který lze obecně popsat postup policistů, který má ovšem při každém kroku mnoho variant a záleží na okolnostech na místě události, které musí policista stále vyhodnocovat a při tomto vyhodnocování se musí rychle rozhodovat na základě aktuálně zjištěných informací, při velkém emočním tlaku ať již ze strany násilné osoby či vlivem ohrožené osoby, kdy z dosavadní praxe bývá ohrožená osoba ve většině oznámených případů žena (zranění, její ohrožení, obavy o další budoucnost) nebo přítomnost malých dětí na místě činu.

Policista se tak musí rychle rozhodnout na základě často neověřených informací a posoudit rizika dalšího útoku, kdy jeho rozhodnutí je výrazným zásahem do práv a svobod člověka, neboť v případě vykázání takový člověk nesmí nejméně po 10 dnů pobývat ve svém obydlí tedy domácnosti, u svého partnerova a rodiny. Naopak v případě, že by se policista rozhodl špatně a v oprávněných případech násilníka nevykázal může dojít k dalšímu útoku, který může mít, jak praxe již ukázala, zcela fatální následky pro poškozené, kdy je ohrožena nejen ohrožená osoba, ale často i děti v rodině.

Uplatnění oprávnění vykázání je tak jedním z nejtěžších pro policisty a zároveň patří mezi velmi elektivní právní nástroje umožňující boj s tímto protiprávním jednáním jenž postihuje významnou skupinu společnosti tak jak uvádí statistika Bílého kruhu bezpečí.

Jeho složitost a náročnost na zkušenosti, vědomosti i určitou praxi může vést i k tomu, že by se policista mohl vyhybat uplatnit svoje oprávnění, ale vlivem tohoto by pak mohlo dojít k pokračování v domácím násilí a také k závažnému útoku na zdraví či dokonce život ohrožené osoby nebo dalších členů domácnosti, nehledě k tomu, že v takovém případě by se mohl sám policista dopustit kázeňského přestupku či trestného činu.

Okolnosti působící na policistu při uplatňování právních znalostí

Uplatňování právních nástrojů policistů při řešení problematiky domácího násilí

je velmi náročné na vědomosti, psychickou odolnost, komunikační dovednosti, praktické zkušenosti s aplikací práva v praxi, a v neposlední řadě i dobrou fyzickou kondici při jejich zákonném vynucení.

Při řešení problematiky domácího násilí je policista ještě více vystaven negativním vlivům na jeho rozhodování, než je tomu u jiných protiprávních jednání.

Často se musí rozhodovat velmi rychle a v silném stresu jako například při použití donucovacích prostředků v situacích, kdy on sám, jeho kolega anebo jiná osoba je v přímém ohrožení života nebo zdraví. Musí tak rychle vyhodnocovat okolnosti na místě a aplikovat svoje právní znalosti v praxi, kdy jeho rozhodnutí a postup musí být v souladu se zákonem.

U případů domácího násilí na místě zákroku v mnoha případech bývá zraněná a dlouhodobě týraná žena či dokonce malé děti, které bývají svědky nebo i samotnými poškozenými a tyto specifické okolnosti tak zákonitě silně emotivně působí na policistu. Jeho rozhodování a jednání musí být, ale nestranné a objektivní, protože pokud chceme ctít zásady demokratického a právního státu, ke kterému se Česká republika hlásí, nesmíme připustit, aby činností státních orgánů a tedy i policistů byla způsobena bezdůvodná újmy osobám, proti nimž zákroky směřují anebo i dalším nezúčastněným občanům a dbát na to, aby úřední postup nepřekročil nezbytnou míru k dosažení účelu sledovaného zákonem.

Úkoly policistů při oznámení případu podezření na domácí násilí

Co je tedy konkrétními úkoly policistů při oznámení podezření na domácí násilí?

1. výjezd na místo,
2. okamžité ukončení probíhajícího násilí,
3. zjištění zda nedošlo u účastníků k újmě na zdraví, případně přivolání rychlé záchranné služby,
4. v případě hrozby dalšího útoku omezení osobní svobody podezřelého (zajištění, zadržení)
5. umístění do policejní cely či protialkoholní záchytné stanice (dále jen PZS),
6. ohledání místa činu, podání vysvětlení ohrožené osoby a mimo jiné i vyplnit tabulku s otázkami SARA DN (pomůcka k určování domácího násilí, jedná se o tabulku se speciálními otázkami, která po vyplnění poskytne orientační odpověď zda se ve věci jedná nebo nejedná o domácí násilí), podání vysvětlení

dalších osob, šetření v okolí u sousedů, kolegů, známých, kamarádů ohrožené i násilné osoby,

7. podání vysvětlení podezřelého (násilné osoby),

a v případě splnění zákonných podmínek následuje:

8. vykázání,

9. do 24 hod. od vstupu do obydlí a uplatnění vykázání, vyrozumění Intervenčního centra, OSPOD (pokud jsou přítomny děti), místně a věcně příslušný soud, který může dále rozhodovat o prodloužení vykázání na základě předběžného opatření až na 1 rok,

10. do 3 dnů od vykázání provést kontrolu obydlí zda násilná osoba dodržuje vykázání.

11. při uplynutí lhůty k vykázání ověřit u příslušného soudu zda nebyl podán návrh na předběžné opatření.

- v případě, že ano tak soudu neprodleně odeslat zajištěné klíče násilné osoby od obydlí,
- v případě, že nebyl návrh podán tak po uplynutí 10 denní lhůty, který počíná běžet od půlnoci následujícího dne po dni vykázání, vrátit vykázané osobě její klíče od obydlí.

Součinnost policie a dalších organizací

Součinnost s dalšími organizacemi probíhá způsobem vyrozumění o věci tak, aby tyto organizace mohly v souladu s jejich kompetencemi ve věci přijmout další vlastní opatření.

- Intervenční centrum
  - spolupráce probíhá na základě koordinační dohody s krajským ředitelstvím policie a dále je jejich samostatný a nezávislý postup podle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění, kdy pracovníci intervenčního centra mají povinnost do 48 hodin po vykázání kontaktovat ohroženou osobu s nabídkou odborné pomoci (psychologická pomoc, zajištění náhradního ubytování v azylových domech, vytvoření

bezpečnostního plánu, právní pomoc, rozbor situace).

- Okresní nebo městský soud
  - vyrozumění o vykázání za účelem uvědomění o věci a dále poskytnutí informací k rozhodnutí v případě podání návrhu poškozeného na předběžné opatření podle zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád.
- OSPOD
  - vyrozumění odboru sociálně-právní ochrany dětí pouze v případech domácího násilí, kde jsou v domácnosti přítomny děti, který přijímá další vlastní opatření za účelem ochrany zájmu dítěte.

Postup policisty při využití oprávnění vykázání podle § 44 a následujících ustanovení zák. č. 273/2008 Sb. z hlediska činností a zpracování písemností:

Po nabytí účinnosti zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, došlo k výraznému zjednodušení vykázání, které tak nabylo formu úkonu, tedy oprávnění policisty. Na místě tak policista pouze vypíše potvrzení o vykázání s tím, že ostatní písemnosti může zpracovat až později na útvaru policie. V případě splnění podmínek k vykázání násilné osoby dochází zároveň i k naplnění podmínek pro další oprávnění policisty. Je tedy vhodné uplatnit oprávnění zajištění podle § 26 odst. 1 písm. a) zák. 273/2008 Sb. o PČR, případně umístit tuto osobu do PZS nebo uplatnit další oprávnění policisty umístit osobu do policejní cely. Těmito úkony policista zajistí přerušování již probíhajícího útoku či zamezí v důvodně předpokládaném pokračování v dalším útoku na život, zdraví nebo svobodu, či zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti. Dosáhne tak důležitého okamžitého zklidnění situace nejen pro ohroženou osobu, ale i sám pro sebe k důkladnému šetření a zadokumentování výpovědí a důkazních prostředků v souvislosti s uplatněním vykázání či pro další správní či trestní řízení. Při zajištění mu tak 24 hodinová lhůta (při zadržení 48 hodinová lhůta) poskytuje dostatečný prostor pro provedení šetření, podání vysvětlení ohrožené osoby a případných důležitých svědků, zpracování potřebných písemností a vyrozumění příslušných organizací.

Sled činností policisty se zpracováním písemnosti při vykázání:

- Zajistit k provádění úkonů souvisejících s vykázáním přítomnost nezúčastněné osoby (tato povinnost neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení)
- Vyhotovit písemnost „Potvrzení o vykázání“
  - předat oproti podpisu včetně poučení násilné i ohrožené osobě,
  - v případě odmítnutí podepsání či převzetí potvrzení o vykázání nebo poučení toto uvést na písemnosti,
  - poučení násilné osoby na možnost podat proti vykázání námítky a to okamžitě s uvedením námitek na potvrzení o vykázání či písemně do 3 dnů,
  - v případě podání námitek toto poznamenat do potvrzení o vykázání.
- Vyzvat vykázanou osobu k vydání všech klíčů od společného obydlí, které má v držení.
- Umožnit násilné osobě vzít si věci osobní potřeby, osobní cennosti a doklady.
- Vyžádat si na násilnou osobu doručovací adresu či kontakt, kde bude k zastižení.
- Předat seznam kontaktů na možnosti ubytování násilné osoby.
- Vyhotovit písemnost „Úřední záznam o vykázání“
  - jedná se o velmi důležitou písemnost, kdy je třeba se soustředit zejména na odůvodnění vykázání, ve kterém musí policista kvalitně popsat a zdůvodnit jaké okolnosti, úvahy a důvody vedly policistu k uplatnění svého oprávnění vykázání. Toto odůvodnění je velmi důležité jednak z hlediska rozhodnutí o případných námitkách vykázaného proti vykázání, ale hlavně proto, že na jeho základě se v případě orientují a zejména podle něho rozhodují další organizace a to zejména příslušný městský či okresní soud, který na jeho základě rozhoduje o případně podaném návrhu na předběžné opatření prodloužení vykázání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění.
  - Kopii úředního záznamu o vykázání do 24 hod. od vstupu do společného obydlí odeslat:
    - příslušnému soudu,
    - intervenčnímu centru,
    - odboru sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD), pokud jsou

domácímu násilí přítomny i děti,

- na její žádost také kopii úředního záznamu poskytnout vykázané osobě.
- Poskytnout na žádost vykázané osoby součinnost při uplatnění jejího práva jednou v průběhu vykázaní vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a doklady, a dále věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání.
- O výkonu výše uvedeného práva musí předem informovat ohroženou osobu.
- Do 3 dnů od vykázaní provést kontrolu zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykázaní a o tomto úkonu sepsat úřední záznam.
- Po uplynutí 10 denní lhůty vykázaní, pokud nedošlo k podání návrhu na předběžné opatření u soudu vrátit vydané klíče od společného obydlí vykázané osobě. V opačném případě odeslání klíčů příslušnému soudu, kdy vykázaní je prodlouženo do pravomocného rozhodnutí soudu o předběžném opatření.

Uplatnění oprávnění policisty vykázaní podle § 44 a následujících ustanovení podle zák. č. 273/2008 Sb. se eviduje samostatně pod číslo jednacích tzv. svodkových, kdy tato událost se prostřednictvím policejních informačních systémů (dále IS) odešle do dalších policejních IS, prostřednictvím, kterých jsou dále o události informovány nadřízené součásti policie a také metodik pro domácí násilí na odboru pořádkové a železniční policie Krajského ředitelství, který provede kontrolu písemností. Jedná se o vnitřní mechanismus policie s cílem o věci informovat nařízené, kteří rozhodují o případných námitkách proti vykázaní, dále informovat další složky policie o události a také dohlédnout na výkon tohoto oprávnění ze strany vedení odboru pořádkové a železniční policie. Již z tohoto postupu je patrná výrazná snaha o důsledný dohled nad uplatňováním a výkonem tohoto oprávnění tak, aby v praxi nedocházelo ke zneužívání tohoto oprávnění či k výrazným formálním chybám v postupu.

Postup policisty z hlediska dalšího správního nebo trestního řízení

Vykázání násilné osoby z obydlí není trestem či sankcí pro násilníka. Jedná se pouze o úkon policisty, který má za úkol přerušit probíhající násilí a dále před ním ochránit ohroženou osobu a umožnit jí určité zklidnění na rozhodnutí, o jejím dalším

postupu. Jedná se tak pouze o dílčí úkol policisty.

Dalším jeho úkolem jsou úkony podle zákona o Policii ČR či trestního řádu.

V obou případech tak policista jako orgán policie či policejní orgán musí provést:

1. neodkladné a neopakovatelné úkony

- zjištění totožnosti zúčastněných osob,
- ohledání místa činu (zajistit stopy),
- pořízení fotodokumentace (místa činu, zranění poškozené i násilné osoby),
- v případě podezření zajištění u zúčastněných osob odborného měření na ovlivnění alkoholem nebo OPL,
- šetření přímo na místě.

2. provádět prověřování podezření ze spáchání přestupku či trestného činu

- provést podání vysvětlení zúčastněných osob,
- zjištění svědků (rodinní příslušníci, sousedé, kamarádi, kolegové ze zaměstnání, zdravotníci atd.),
- zajištění zdravotnické dokumentace ke zranění poškozeného,
- konzultace zranění s odborníkem,

3. provádět trestní stíhání

- vydání usnesení podle § 160 odst. 1 trestního řádu (sdělení obvinění) zkrácené trestní řízení se v těchto případech neprovádí,
- provádět vyšetřování se zajištěním důkazních prostředků podle ustanovení trestního řádu,
- příprava spisového materiálu (složení listinných důkazů) pro státního zástupce,

4. předání věci k rozhodnutí

- podáním návrhu na obžalobu státnímu zástupci,
- oznámením přestupku správnímu orgánu.

V souvislosti s tím, že ochota a připravenost ohrožené osoby a případných svědků klesá s dobou od události, kdy v praxi se autor několikrát setkal s tím, že osoba, která prvotně ochotně a aktivně spolupracovala s policejním orgánem poté před soudem, v tváří tvář násilníkovi a reálné hrozbě jeho potrestání nakonec využila svého práva nevypovídat, při čemž dokazování se podle trestního řádu musí provádět přímo před soudem a soudce nemá možnost použít úřední záznamy pořízené v průběhu trestního řízení. Tyto tak slouží pouze ke zhodnocení zda tento důkaz soud provede či nikoliv a obsah těchto úředních záznamů není možné v řízení před soudem číst a ani jejich obsah svědkovi jinak konstatovat, kdy v důsledku tohoto rozhodnutí ohrožené osoby může nastat důkazní nouze a pachateli nebude jeho jednání prokázáno a on tak unikne potrestání.

Vzhledem k této specifčnosti trestního řízení, jehož předmětem je domácí násilí a tedy spáchání výše uvedených trestných činů, se jeví z taktického hlediska jako vhodné provést výslech poškozeného a nejdůležitějšího svědka jako neopakovatelný úkon podle ustanovení § 160 odst. 4 a § 158a trestního řádu a tím zajistit významné důkazní prostředky pro řízení před soudem, kde tyto protokoly o výslechu svědka mohou být podle ustanovení § 211 odst. 2 písm. b) trestního řádu čteny bez ohledu na stanovisko stran či svědkovi jeho výpověď předeštět podle § 211 odst. 3 písm. a) odst. 4 trestního řádu nebo podle § 212 trestního řádu přečíst za účelem odstranění rozporů.

4. Praktické uplatnění právních znalostí

Policisté musejí mít nejen dobré teoretické právní znalosti, ale musí i tyto znalosti dobře využívat v praxi. To znamená, že je musí rychle a správně aplikovat a to všechno i pod tlakem a ve stresových situacích.

Jedná se o stěžejní dovednost dobrého policisty, protože zatím co nadřízené složky, kontrolní orgány, a soud mají na přezkum případně špatného rozhodnutí policisty týdny i měsíce, při čemž tuto činnost mohou vykonávat v relativním klidu a pohodlí, policista na místě musí takové rozhodnutí vykonat, v některých případech jako je tomu například při použití donucovacích prostředků i ve zlomcích sekundy.

Správné uplatnění teoretických právních znalostí a jejich správná aplikace na konkrétní situaci a případ je tak pro policisty stěžejní dovedností.

4.1 Příprava policistů na problematiku domácího násilí

Jak jsou tedy policisté připravováni na výkon služby a zejména řešení problematiky domácího násilí?

Kurs pro nastupující policisty.

Každý policista při přijetí do služebního poměru prochází kurzem pro nastupující policisty, kdy se jedná o měsíční kurs zaměřený na právní znalosti použití zbraně a donucovacích prostředků, získání praktických dovedností v použití a bezpečné manipulaci se zbraní.

Základní odborná příprava policisty.

Jde o celkovou přípravu nově přijatých policistů, ke které jsou určeny střední a vyšší odborné policejní školy ministerstva vnitra. Jedná se o získání znalostí a dovedností speciální policejního vzdělání, kdy teoretické znalosti se týkají především znalostí trestního práva, znalostí zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích, dále teoretické znalosti kriminalistiky i s praktickými nácviky činností zajišťování postupů na místě činu a zjišťování a zajišťování kriminalistických stop, vybrané témata z psychologie, a teoretické i praktické dovednosti v používání donucovacích prostředků a zbraně. Součástí výuky jsou i modelové situace, kdy výuka dle názoru autora probíhá na vysoké úrovni.

Tato základní odborná příprava byla v minulosti stanovena na různě dlouhou dobu, kdy její délka se pohybuje od 6 do 12 měsíců v závislosti na aktuální bezpečnostní a personální situaci. Rozsah vyučované látky například z trestního práva, kde se zabývá především částí přípravného řízení odpovídá rozsahu vysokoškolského učiva na katedře práva.

Kurs po základní odborné přípravě policisty.

Jedná se o dvouměsíční kurs pro policisty po absolvování základní odborné přípravy, jehož předmětem je zejména převádění teoretických znalostí policistů do praxe se zaměřením na zpracovávání písemností a administrativních dovedností

v jednotlivých situacích a dále absolvování praxe na vybraných útvarech policie.

Školení z problematiky domácího násilí.

Jedná se o jednodenní školení policistů metodiky pro domácí násilí, odboru služby pořádkové a železniční policie, krajského ředitelství policie. Cílem školení je upevnit znalosti problematiky domácího násilí, upozornit na zvláštnosti v postupu a vyskytující se chyby. V současné době má toto školení již dvě úrovně, kdy první se zabývá případem očividného domácího násilí a druhá se zabývá postupem policisty při práci s obětí, která nespolupracuje (ještě se nerozhodla svoji situaci nějak řešit) a dále nebezpečným pronásledováním (stalking).

4.2 Popis uplatnění právních znalostí v praxi

Na tísňovou linku byl přijat hovor, že v rodinném domě na malém městě v okolí Brna je napadána manželka svým manželem, který je pod vlivem alkoholických nápojů. Událost je neprodleně odeslána prostřednictvím IS Maják na místně příslušné oddělení, kde dozorčí služba na místo vysílá hlídku PČR. Během jízdy operační důstojník prostřednictvím radiostanice hlídce poskytuje další informace, že událost oznamovala manželka, která se bojí dalšího napadání ze strany svého manžela a že tato byla poučena, aby se v rámci možností pokusila policistům otevřít dveře do obydlí nebo se ukryla na bezpečném místě a vyčkala na jejich příjezd. Dále byla oznamovatelka poučena, aby po dobu jízdy hlídky na místo nechala nadále svůj mobilní telefon zapnutý a případně ho odložila někde poblíž, aby měla policie možnost monitorovat dění na místě. Chvilí před příjezdem na místo znovu operační důstojník informuje hlídku, že na oznamované osoby ani místo, nemá policie ve svých IS dosud evidované žádné jiné události, ale v telefonu bylo krátce slyšet další křik a pláč s tím, že oznamovatelka se již neozvala. Po příjezdu na místo hlídce ihned otevírá dveře starší žena, která je evidentně silně otřesena, tiše pláče a krku i rukou má patrné pohmožděniny a zve hlídku dovnitř domu. Poté začne policistům spontánně líčit, že její manžel přišel dnes domů opět opilý a začal jí nadávat velmi vulgárními výrazy a strkat do ní. Poté co se proti tomuto ohradila tak jí manžel dal několik silných úderů rukama sevřenými v pěst a když se jej od sebe snažila odstrčit tak ji natlačil na kuchyňskou linku a začal ji škrtit. Na dotaz hlídky, kde je její manžel nyní, uvedla, že je někde v domě, ale neví, kde přesně, protože

se jí podařilo se mu vytrhnout a utéct do přízemí jejich rodinného domu, kde se před ním ukryla. Dále žena prosí policisty, aby si pospíšili, neboť v domě žije ještě její matka, které je 90 let a bojí se, aby ji opilý manžel neublížil, neboť v kuchyni ležely na stole velké nože a manžel u nich stál. Policisté tedy propátrají postupně dům, kdy v pokoji v 1. patře najdou matku oznamovatelky, která je v pořádku a dále v malém podkrovním pokoji nalézají zhrouceného muže na zemi. Při zjišťování základních životních funkcí se muž probouzí a ptá se co policisté u nich dělají a okamžitě bez čekání na odpověď začne zlobně nadávat, že policisty na něj určitě zavolala jeho žena. Na toto mu policisté v rámci zklidnění vyhocené situace odpovídají, že PČR vyrozuměl někdo z okolních sousedů a dále vyzývají muže, aby je následoval k jejich vozidlu za účelem provedení odborného měření alkoholu v dechu. Poté co společně s policisty muž sestoupí do haly v 1. patře tento zahlédne stojící manželku a znovu jí začne hrubě nadávat a vyhrožovat jí dalším napadením. Na toto jej policisté důrazně vyzývají, aby ihned zanechal svého protiprávního jednání. Muž nereaguje a chce jí ke své manželce, při čemž policista se staví mezi ně a znovu jej vyzývá, aby zanechal svého protiprávního jednání a dále se nepřibližoval ke svojí manželce s výstrahou, že proti němu bude použito donucovacích prostředků, na což muž reaguje tak, že svoji agresi obrací proti policistům začne jim vulgárně nadávat, dále jim nadává jak si mohli dovést vstoupit do jeho domu a poté uchopí jednoho policistu za ruku, na což reagují policisté použitím donucovacích prostředků podle § 53 odst. 1 zák. č. 273/2008 Sb. o PČR, kdy využívají donucovací prostředky podle § 52 písm. a), p) zák. č. 273/2008 Sb. o PČR, tedy chvaty, kdy policista nasazuje muži páku na zápěstí a loket, svádí jej na zem, kde mu druhý policista přikládá pouta na ruce. Poté u muže policisté provedou prohlídku osoby podle § 35 odst. 2 písm. b) zák. č. 273/2008 Sb. o PČR, kdy u něj nalézají pouze osobní věci, ale přítomnost nože či jiné zbraně se nepotvrzuje. Dále policista muže poučí o tom, že je zajištěn podle § 26 odst. 1 písm. a) zák. č. 273/2008 Sb. o PČR, a dále o tom jak se má chovat během eskorty, kdy je následně eskortován do služebního vozidla.

Poté následuje eskorta na Protialkoholní záchytnou stanici, kde je lékařsky vyšetřen, při čemž její pracovníci potvrzují odborné měření policistů alkoholu v dechu, kdy je potvrzena hodnota 2,08 g/kg a dále odmítají umístění muže pro jeho silnou agresivitu s tím, že speciální lůžko pro agresivní pacienty je právě obsazeno. Lékař poté vystavuje potvrzení, že muž je schopen být umístěn do policejní cely kam je muž následně eskortován a umístěn.

Další hlídka mezi tím provádí šetření na místě, kde podle § 61 odst. 1 písm. a) zák. č. 273/2008 Sb. požaduje potřebné vysvětlení od manželky muže, jeho tchyně a sousedů v okolí rodinného domu. Při tomto šetření se policisté od manželky dozvídají, že muž s násilnostmi vůči manželce začal již krátce po svatbě, tedy již více než před 25 let a tyto neustále stupňoval. K násilí docházelo asi dvakrát do měsíce, kdy ji napadal údery otevřenými dlaněmi a strkáním. Před 10 lety, ale lékaři u jejího muže diagnostikovali nádor v hlavě, kdy po tomto zjištění se muž podrobil složité operaci a dlouhodobému léčení, kdy všechny násilnosti ustaly. V té době se jeho lékař vyjádřil, že na jeho agresivitu mohlo mít onemocnění vliv. V současné době je lékařská prognóza mužova onemocnění velmi příznivá.

Přibližně před 6 měsíci muž začal ve větší míře požívat alkoholické nápoje, kdy se minimálně jednou za týden vrací domů silně opilý a při tom je velmi podrážděný. Před třemi měsíci začal muž své manželce pod vlivem alkoholu vulgárně nadávat, vysmívat se jí, že je k ničemu a neschopná, že by bez něj nemohla existovat. Před dvěma měsíci, při tom, když svojí ženě nadával a ona se pokusila proti tomu ohradit tak na ni začal napřahovat ruku zatnutou v pěst a naznačovat, že ji udeří do obličeje, kdy minulý týden ji jednou dokonce lehce uhodil otevřenou dlaní na tvář. V minulosti se s tímto chováním manžela nikomu nesvěřila a před jejich rodinou a hlavně sousedy se to snažila vždycky utajit, aby neměli ostudu. Jejich dospělé dceři, která s nimi již nežije se pouze minulý týden s událostmi svěřila, kdy jí vylíčila i dosavadní průběh.

K současné události pak žena uvedla, že muž časně ráno odešel z domu s tím, že jde ke svému zubaři, ale vrátil se po delší době a byl silně pod vlivem alkoholu. Po návratu domů začal muž svojí manželce hrubě nadávat vulgárními výrazy a poté co se jej zeptala proč pil alkohol s tím, že mu to jeho lékař důrazně nedoporučuje tak ji napadl fackami, kdy jí zasáhl do obličeje a horní poloviny těla. Při tomto útoku se žena bránila tak, že jej odstrkovala rukama, schoulila se na zem a snažila se jej odstrčit i nohama, kdy toto se jí na chvíli povedlo, ale manžela to jen rozlítlo, při čemž jí natlačil ke kuchyňské lince a několikrát ji uhodil pěstmi do hlavy a rukou a poté ji uchopil za krk, kdy žena uchopila varnou konvici, která stála u ní na lince a touto jej uhodila do hlavy, aby ji nechal. Po této ráně muž poodstoupil a začal se jí vysmívat, že na něj tedy rozhodně nemá a co si to dovolila a poté ji znovu natlačil na linku a znovu ji uchopil rukama za krk a začal jí krátce škrtit, kdy ženě se podařilo uchopit skleněnou konvici, která také stála na lince a touto opětovně muže uhodila, kdy muž poté znovu poodstoupil a žena kolem něj proběhla a utekla se schovat do přízemí. Muž na ni ještě

volal, že to si dovolila moc a že asi zavolá policii, že jej napadla a ať se těší až se vrátí.

Hlídka dále na místě provedla ohledání místa činu, pořídila fotodokumentaci a také fotodokumentaci zranění na krku a rukou ženy, která se následně nechala ošetřit u svojí praktické lékařky a poskytla souhlas k vyžádání si zdravotnické dokumentace k jejímu zranění.

Její matka poté při podání vysvětlení potvrdila, že její zeť přichází několikrát do měsíce domů pod vlivem alkoholu, kdy poté vždy vyvolá s její dcerou nějaký konflikt a minulý týden si jí dcera stěžovala, že jí dal muž facku. K současné události pak uvedla, že po návratu zete slyšela jak tento křičel a nadával dceři a jak se něco v kuchyni rozbilo.

Dalším šetření u sousedů se policisté od sousedů dozvídají, že se jedná o vzorný manželský pár, kdy paní je moc hodná a obětavá a její manžel je velmi šikovný v domácích pracích. Nikdy si nevšimli nějakého zranění ženy ani si jim nikdy nestěžovala, že by se k ní její manžel choval nějak hrubě. Občas sice viděli, že je muž pod vlivem alkoholu, ale nechoval se k nim hrubě ani neudělal žádnou výtržnost.

Od blízkého kamaráda muže se policisté dozvídají podobné informace, ovšem s tím, že muž je pod vlivem alkoholu skutečně hodně podrážděný a jeho manželka, se kterou také kamarádí na něj minulý týden naléhala, aby mu nedával pít alkohol, když je její manžel u něj na návštěvě.

Dcera při podání vysvětlení potvrzuje, že si její matka na otce minulý týden stěžovala, kdy nechtěla, aby něco někomu řekla. Dále uvedla, že nemůže zapomenout otci jak se k její matce choval, když byla malá, kdy asi před 20 lety několikrát viděla jak otec dal matce facku a vysmíval se jí. Před asi půl rokem si její malý syn po návratu od jejich rodičů stěžoval, že děda byl opilý a byl na něho zlý.

Po vystřízlivění je muž vyzván k podání vysvětlení, kdy během něho doznává, že svoji manželku uhodil, při čemž toto zdůvodňuje tím, že jej vyprovokovala, ale přiznává, že manželce dal pouze jednu facku a na ostatní dotazy ohledně dalších zjištěných pohmožděninách po těle jeho ženy, muž uvádí, že je nedokáže vysvětlit. Na otázku, zda k incidentům s jeho manželkou dochází ve chvílích, kdy je pod vlivem alkoholu uvádí, že ano a další dotaz proč tedy pije alkoholické nápoje, když mu to jeho lékař důrazně nedoporučuje a navíc potom dochází ke konfliktům v rodině muž bez váhání odpovídá, že je to proto, že mu alkohol chutná. Po zjištění, že policisté provedli šetření u sousedů a dokonce i jejich dcery již zachmuřeně uvádí, že nechce již svoji manželku vidět, protože mu způsobila ostudu.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem se policista rozhoduje využít oprávnění vykázání podle § 44 a následujících ustanovení zák. č. 273/2008 Sb. o PČR, kdy proti tomuto si muž po poučení ani nepodává námitky a ani nevyužije svého práva vzít si svoje osobní věci s tím, že mají s manželkou mimo jejich rodinného domu ještě vybavený byt v jiném městě, kde bude k zastížení. Klíče od rodinného domu muž na výzvu policisty vydal. Muži byl vydán tiskopis potvrzení o vykázání i s poučením pro vykázanou osobu.

Ve věci dále policista vypracoval úřední záznam o vykázání, kdy jeho kopii následně faxem zaslal na Intervenční centrum a Okresní soud a poté ještě telefonicky ověřil jejich přijetí.

Následně hlídka do tří dnů a poté ještě po týdnu provedla kontrolu zda vykázaná osoba dodržuje vykázání, kdy neshledala žádné závady.

Věc fyzického napadení manželky byla následně klasifikována pouze jako přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění, kdy po dalším prověřování jako například dosavadní bezúhonnost podezřelého, konzultace zranění ženy a další okolnosti byl přestupek podle § 58 odst. 2 písm. b) zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích oznámen správnímu orgánu k projednání. Manželka byla policisty poučena, že jde ve věci o návrhový přestupek podle § 68 zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, v platném znění a že pokud chce, aby správní orgán přestupek projednal tak musí podat návrh. Na toto manželka uvedla, že návrh nepodá, protože nechce manželovi způsobit další potíže a že ani nepodá návrh na předběžné opatření k soudu o prodloužení vykázání.

Po uplynutí lhůty vykázání bylo ověřeno, že nebyl návrh na předběžné opatření k Okresnímu soudu podán a klíče byly vykázanému vráceny zpět, kdy spisový materiál týkající se vykázání, použití donucovacích prostředků, omezení osobní svobody a eskorty byl uložen na útvaru policie.

Další komunikací policistů s poškozenou bylo zjištěno, že manžel se po ukončení vykázání vrátil do domácnosti, při čemž o událostech mezi sebou více nehovořili.

Vyhodnocení uplatňování právních znalostí v případě

Výše popsaný případ je skutečný, kdy autor poprvé v praxi aplikoval kombinaci oprávnění vykázání podle § 44 a následujících ustanovení zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, v platném znění, kterému přecházelo využití oprávnění zajištění podle § 26 odst. 1 písm.

f) zák. č. 273/2008 Sb., o PČR.

Při řešení této problematiky se kombinace oprávnění k omezení osobní svobody tedy zajištění podle zákona o PČR či zadržení podle trestního řádu, které předchází vlastní aplikaci vykázání jeví jako velmi vhodné, protože při uplatnění oprávnění vykázání, jsou v takovém případě naplněny zákonné podmínky jak pro vykázání tak zároveň pro zajištění anebo pro zadržení, kdy uplatněním těchto oprávnění proti podezřelému policista zabezpečí ohroženou osobu před dalším útokem proti svobodě, zdraví, životu či proti lidské důstojnosti a zároveň si sám vytvoří prostor pro další policejní činnosti tedy může provést důkladné šetření u sousedů, kolegů, známých či rodinných příslušníků a také výslech ohrožené osoby a až na podkladě takto kvalitně odvedené práce se odpovědně rozhodnout zda jsou skutečně naplněny zákonné podmínky a existuje reálné nebezpečí či šlo pouze o ojedinělý útok a ve věci tak nejde o domácí násilí. V případě, že je šetřením zjištěno, že není nebezpečí dalšího útoku na výše uvedené zákonem chráněné zájmy, policista osobu omezenou na osobní svobodě neprodleně propustí na svobodu, neuplatní vykázání a věc prověřuje standardním způsobem.

Při uplatnění omezení osobní svobody před aplikací vykázání má policista také dostatečný prostor věc konzultovat s jinými kolegy, nadřízeným či v trestní rovině také věc konzultovat se státním zástupcem, což má vliv na zákonnost jeho postupu a tím pádem na kvalitu odvedené práce.

4.3 Uplatňování vykázání u případů domácího násilí v praxi

Průzkum statistických dat

Podle výsledků průzkumu historických dat a statistických údajů z odboru pořádkové a železniční policie Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, policisté okamžitě v prvním roce, kdy nabyla účinnosti novela zákona č. 283/1991 Sb. o PČR, kde bylo nově stanoveno vykázání ze společného obydlí, začali toto oprávnění uplatňovat ve své praxi. Z níže uvedených údajů je po prvním roce patrný malý pokles, ale v roce 2010 došlo opět k nárůstu, kdy na území Jihomoravského kraje bylo toto oprávnění uplatněno policisty ve 87 případech a zároveň nedošlo v tomto roce

k žádnému pochybení. Vzhledem k těmto údajům lze konstatovat, že policisté svoje právní znalosti s problematikou domácího násilí znají a tyto uplatňují ve své praxi. Při vykázání totiž nejde pouze o uplatnění jedné právní znalosti tedy vykázání, ale hned celého souboru, kdy například při práci na místě policista využívá oprávnění k prokázání totožnosti, podání vysvětlení, omezení osobní svobody, případně použití donucovacích prostředků. Za statistickým údajem provedeného vykázání se tak skrývá práce policisty na místě, kdy tento musel použít celý soubor oprávnění, kdy tak uplatnil svoje právní znalosti v praxi při řešení domácího násilí.

Tabulka č. 1 - uplatnění vykázání v praxi

Rok	Počet vykázání v ČR	Z toho v Jihomoravském kraji
2007	862	82
2008	679	72
2009	778	82
2010	1058	87

Dalším šetřením bylo zjištěno, že u policejních složek spadající do působnosti Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje došlo pouze v roce 2007 a 2008 ke dvěma případům pochybení, kdy toto oprávnění nebylo policistou užito zcela v souladu se zákonem, kdy ovšem pouze u jednoho případu došlo ke zrušení tohoto rozhodnutí. V obou případech se jednalo o formální chyby při zpracování písemností, při čemž je nutné zdůraznit, že ani v jednom případě nebylo tohoto oprávnění výslovně zneužito. K pochybení tak došlo v samotném postupu a zpracování písemností a ne v důsledku špatného vyhodnocení situace či zneužití pravomocí policisty. Od roku 2008 do současné doby nebyl pro zatím zaznamenán další případ špatného policejního postupu ve věcech uplatnění oprávnění vykázání podle § 44 a následujících ustanovení zákona č. 273/2008 Sb. o PČR. Tyto dva případy pochybení je možné přičítat nedostatečným zkušenostem policistů s tímto novým oprávněním a zejména složitostí v úředním postupu, kdy před nabytím účinnosti nového zákona č. 273/2008 Sb., o PČR, kde již bylo vykázání stanoveno jako úkon, bylo policistou vedeno vykázání jako správní řízení podle správního řádu, kdy na tento postup, ale nebyli policisté většinou žádným způsobem vyškoleni ani jinak připraveni a takový postup byl pro ně zcela nový.

Podle zjištěných statistických údajů tedy byla potvrzena první hypotéza, že policisté využívají svého oprávnění vykázaní a k pochybení dochází jen výjimečně, neboť dle statistických dat v tabulce č. 1, policisté skutečně využívají svého oprávnění při řešení problematiky domácího násilí a toto oprávnění tak není pouze mrtvou právní normou, kdy zároveň byla potvrzena i druhá část hypotézy, že svoje právní znalosti aplikují při vykázaní správně a k pochybení dochází jen výjimečně. V této části autor sám nepředpokládal tak dobrý výsledkem v oblasti pochybení, kdy v teoretické rovině předpokládal do pěti pochybení ročně vlivem formálních chyb v postupu. Takové výsledky mohou evokovat závěr, že využití oprávnění k vykázaní je pro policisty náročné a proto jej uplatňují pouze ve skutečně odůvodněných případech a dále, že vlastní kontrolní mechanismy Policie ČR jsou dobře nastaveny a fungují v praxi anebo také závěr, že je pro policisty vykázaní náročné a proto je uplatňují pouze v naléhavých případech a případy lehčího domácího násilí řeší bez využití oprávnění k vykázaní.

Z tohoto důvodu byl průzkum statistických dat kombinovaný s dotazníkovým šetřením, které by mělo odpovědět na tyto možnosti.

Dotazníkové šetření

Šetření formou anonymního dotazníku, viz. příloha č. 1, u policistů bylo provedeno na částech Územního odboru Brno-venkov a Městského ředitelství Brno, kdy bylo vyhodnoceno celkem 108 dotazníků.

Samotný anonymní dotazník byl rozdělen na dvě části.

Vědomostní část, která byla zaměřena na vědomosti policistů týkajících se znaků domácího násilí, postupu při jeho řešení a znalostí s administrativním zpracováním, kdy policisté odpovídali formou testu.

Statistickou část, která byla zaměřena na zjištění jak je pro policisty obtížné uplatňování jejich vědomostí při vykázaní v praxi, zda využívají svého oprávnění a v jaké míře se mu vyhýbají či se setkali s vyhýbáním se uplatňování tohoto oprávnění vlivem nerozpoznání znaků domácího násilí či úmyslně u svých kolegů a jak jsou dle jejich názoru na tuto problematiku připravováni.

Tabulky výsledků anonymního dotazníku

Tab. č. 2 - rozdělení údajů podle délky služebního poměru

Délka služebního poměru	Do 3 let	4 – 9 let	10 a více let
Počet dotazníků v jednotlivých skupinách podle délky služebního poměru	36	48	24
Celkový počet chyb ve skupině	93	90	33
Průměrná chyba pro skupinu (zaokrouhлено na celé setiny)	2,58	1,88	1,38
Počet uplatněných vykázaní	9	18	6
Počet policistů, kteří se setkali s tím, že jim jiný kolega předal k řešení případ domácího násilí	0	9	6
Počet policistů, kteří uvádějí, že by vykázaní nezvládli bez pomoci jiného kolegy	15	12	6
Úmyslné neuplatnění vykázaní	3	0	0
Průměrná chyba ve vědomostní části dotazníku u všech policistů	2		

Tab. č. 3 - rozdělení údajů podle volby odpovědi

Číslo otázky v dotazníku	Odpovědi a)	Odpovědi b)	Odpovědi c)
12	33	75	0
13	0	75	33
14	45	57	6
15	90	6	12
16	3	105	x
17	48	60	x
18	15	93	x
19	96	6	6
20	57	39	12
21	21	51	30

Tímto dotazníkem byla potvrzena i druhá hypotéza, že znalosti problematiky domácího násilí jsou na lepší úrovni u policistů s delší služební praxí, kdy tito policisté je také lépe uplatňují při řešení problematiky domácího násilí než služebně mladší kolegové, neboť bylo zjištěno, že znalosti policistů s větší služební praxí jsou na lepší úrovni.

Průměrná chyba u vědomostní části dotazníku klesala s délkou praxe. Ve skupině policistů s délkou praxe 10 a více let byla průměrná chyba **1,38** na test, zatím co ve skupině policistů s praxí 4 – 9 let se průměrná chyba na test zvýšila na hodnotu **1,58** a nejhoršího výsledku dosáhli policisté ve skupině s praxí do 3 let, kde byla průměrná chyba **2,58** na test. Průměrná chyba všech testů tak činí **2** chyby na test, při čemž test byl koncipován s těžkou obtížností, kdy v samotných vědomostních otázkách byla jedna špatná odpověď formulována podobně jako zákonné znění, ovšem s částečnou špatnou úpravou tak, aby při povrchových znalostech budily dojem správné odpovědi. Vůbec nejčastější chyba se vyskytovala v otázce č. 2, kde zákon o PČR stanoví, že o námitkách proti vykázání rozhoduje příslušné krajské ředitelství policie, ovšem interními normativními právními akty byla tato činnost delegována na příslušného ředitele územního odboru s personální pravomocí (dříve okresní ředitel policie) a dále v otázce č. 7, kde policista na místě musí vyhotovit pouze písemné potvrzení o vykázání a samotný úřední záznam o vykázání může vyhotovit až na útvaru policie, avšak nejpozději do 24 hodin po vstupu do obydlí.

Překvapením ve výsledcích dotazníku bylo to, že i policisté s délkou trvání služebního poměru do 3 let ve své praxi již v **9** případech také uplatnili oprávnění vykázaní. Ve skupině policistů s praxí 4 – 9 let pak bylo vykázaní uplatněno v **18** případech a dále ve skupině policistů s praxí 10 a více let bylo vykázaní uplatněno v **6** případech. Tyto výsledky dokladují, že ve vzorku 108 policistů byla právní znalost vykázaní při řešení problematiky domácího násilí uplatněna ve **33** případech, což je téměř 1/3 policistů a to za dobu pouze 4 let sledovaného období. Na druhou stranu je nutné si uvědomit, že šetření probíhalo na základních útvarech policie, kdy tito policisté se mnohem častěji setkávají s nutností řešit domácí násilí přímo na místě i s nutností přijmout odpovídající opatření než je tomu u policistů zařazených například u dopravní služby či služby kriminální policie a vyšetřování, kdy zejména druhá skupina se může sice podílet na řešení problematiky domácího násilí a provádět úkony trestního řízení ukončené návrhem na podání obžaloby státnímu zástupci, ale samotné vykázaní provedou v praxi policisté základního útvaru.

Počty policistů, kteří uvedli, že je pro ně vykázaní příliš náročné a pro jeho uplatnění při řešení domácího násilí potřebují pomoc kolegy podle délky trvání služebního poměru ve vztahu délka praxe a náročnost klesá. Ve skupině policistů s 10 a více lety praxe tuto skutečnost uvedlo **6** policistů, ve skupině 4 – 9 let praxe to uvedlo **12** policistů a ve skupině do 3 let praxe toto uvedlo **15** policistů. Ve všech skupinách tedy **33** policistů uvádí, že by uplatnění vykázaní nezvládli bez pomoci kolegů. Současně s výsledkem, že je pro **0** policistů vykázaní jednoduché je nutné zdůraznit, že uplatňování právních znalostí a konkrétně oprávnění vykázaní je pro policisty poměrně náročné, kdy skupina **75** policistů uvedla, že vykázaní je pro ně sice náročné, ale jeho aplikaci zvládnou.

U otázky, že v případě zjištění domácího násilí a současně splnění zákonných podmínek **45** policistů uvedlo, že provedou vykázaní, tedy tato skupina prokázala teoretickou připravenost uplatnit právní znalosti při řešení domácího násilí. Druhá skupina **57** policistů uvedlo, že věc ještě jednou budou konzultovat se svým zkušeným kolegou či nadřízeným, kdy tak vyjádřili určitou nejistotu při aplikaci právních znalostí, ovšem prokázali teoretickou připravenost uplatňovat svoje znalosti v praxi. Takový postup však nemusí být na závadu, protože tato skupina policistů si může uvědomovat závažnost svého rozhodnutí a proto se chtějí ujistit ve správnosti svého rozhodnutí. V poslední skupině **6** policistů uvedlo, že se pokusí případ předat jinému kolegovi a tím pádem se vyhnout uplatnění právní znalostí. Celkem tedy **102** policistů uvedlo

připravenost k uplatnění právních znalostí, kdy určitá nejistota u druhé skupiny nemusí být způsobena špatnými schopnostmi nebo znalostmi, ale nezkušeností s aplikací tohoto oprávnění, protože s toto oprávnění je účinné od roku 2007, kdy v současné podobě tedy formou úkonu policisty je účinné až od roku 2009. Nebo tato nejistota může být způsobena uvědomováním si závažností svého rozhodnutí pro zúčastněné osoby. V tomto směru můžeme zdůraznit obdobnost i s jinými obory, kdy například lékaři v případě závažného rozhodnutí o léčbě či i jiné obory třeba soudci, kde se také provádí určitá forma konzultace, která má za úkol konfrontovat názory různých kolegů, nalezení správného postupu a ověřit tak správnost rozhodnutí.

U otázky č. 15, kdy v případě, že jsou splněny podmínky k vykázání, ale ohrožená osoba vykázání nepožaduje, **90** policistů uvedlo, že vykázání přesto provedou, kdy tím prokázali dobrou právní znalost, neboť názor ohrožené osoby není pro policistu směrodatný a tento úkon provede v případě, když zjistí, že byly naplněny zákonné podmínky pro vykázání. U této otázky **6** policistů uvedlo, že pokud ohrožená osoba nežádá vykázání tak si nebude stěžovat práci a neprovede vykázání, kdy za těchto teoretických předpokladů by došlo k porušení zákona a špatného uplatnění právních znalostí, a další skupina **12** policistů se za takových okolností domnívala, že ani vykázání provést nemohou, což je také špatný postup. V tomto případě by tak **18** policistů postupovalo špatným způsobem.

Na přímou otázku zda v minulosti neuplatnili vykázání, přestože byly splněny zákonné podmínky ze skupiny **108** policistů kladně odpověděli pouze **3** policisté zatím co **105** policistů uvedlo, že ne. Drtivá většina policistů tak uvádí, že v minulosti nepostupovala v rozporu se zákonem. U této otázky byl zkoumán také vliv praxe na skutečnost špatného postupu policisty, kdy bylo zjištěno, že všechny odpovědi přiznávající pochybení byly pouze ve skupině policistů s délkou praxe do 3 let.

Naopak u otázky se zkušeností, že jim byl předán k řešení případ domácího násilí od druhého kolegy, který se tak snažil vyhnout svým povinnostem mělo **9** policistů s délkou praxe 4 – 9 let a dále **6** policistů s délkou praxe 10 a více let, ale **0** policistů s délkou praxe do 3 let, z čehož plyne vliv délky praxe na možnost setkat se s možností předání případu od druhého kolegy. Na toto chování může mít vliv nejistota policisty se svými právními znalostmi a snaha vyhnout se náročné aplikaci právních znalostí vykázání v praxi s možností předání zkušenějšímu kolegovi, u kterého je lepší předpoklad správné aplikace. Takový postup nemusí být ještě v rozporu se zákonem a nemusí být ani na závadu, protože nezkušený policista se může účastnit aplikace této

právní znalosti v praxi svým kolegou a bezpečně tím získávat zkušenosti pro svoji další praxi, ale v případě zneužívání toto jednání zhoršuje mezilidské vztahy na pracovišti.

U otázky zkušenosti s případem, kdy jiný kolega neuplatnil vykázání, přestože byly splněny podmínky pro vykázání, uvedlo **96** policistů, že s takovým případem se nesetkali. Dále **6** policistů uvedlo, že se s takovým případem setkali, ale jejich kolega nerozpoznal naplnění zákonných podmínek a dále **6** policistů uvedlo, že toto jednání kolegy bylo se snahou ušetřit si práci tedy úmyslně nesplnili svoje povinnosti, což je závažným porušením jejich povinností.

Na otázku zda jsou podle jejich názoru dobře připravováni na řešení případů domácího násilí odpovědělo **48** policistů, že podle jejich názoru jsou připravováni dobře a **60** policistů odpovědělo, že jsou připravováni nedostatečně. Mírná většina policistů si tak myslí, že nemají dostatečnou přípravu na aplikaci vykázání a vůbec řešení domácího násilí. V podkapitole 4.1 o přípravě policistů na řešení domácího násilí je patrná snaha policejních metodiků pro domácí násilí, z odboru pořádkové a železniční policie krajského ředitelství zlepšovat a zkvalitňovat právní znalosti policistů a jejich připravenost je aplikovat v praxi a to jednodenním školením, které má v současné době již dvě úrovně obtížnosti, kdy dle názoru autora provádění tohoto školení má výrazně pozitivní vliv na zlepšování úrovně právních znalostí policistů a připravenosti je uplatňovat při řešení domácího násilí a také může být toto školení jednou z okolností dobrého výsledků policistů při zjišťování jejich znalostí týkajících se této problematiky.

Na otázku na náročnost zvládnutí administrativních úkonů spojených s uplatněním vykázání odpovědělo **57** policistů, že jsou tyto přiměřené a nutné, dále **39** policistů odpovědělo, že jsou tyto úkony sice zbytečně složité, ale zvládnou je a **12** policistů uvedlo, že tyto administrativní úkony jsou složité a neorientují se v nich. Většina ze zúčastněných policistů si tak myslí, že administrativní zpracování případu domácího násilí je přiměřená a nutná.

Při vyhodnocení dotazníkového šetření bylo zjištěno, že v 21. otázce nejsou obsaženy všechny možnosti odpovědí v praxi, kdy přesto, že byla provedena zkouška vyplnění dotazníku tak až po vlastním šetření autor zjistil, že zapomněl na další možnost, a to, že policisté, kteří byli k policii ČR přijati s vysokoškolským vzděláním mají jiný vzdělávací program základní odborné přípravy, který je 3 měsíční, při čemž tuto možnou odpověď si autor uvědomil až při vyhodnocení dotazníků, protože v dotaznících bylo zjištěno šest upravených odpovědí, kdy procentní zastoupení vysokoškoláků je, ale větší a není možné tak rozlišit zda všichni z těch co se je tato

možnost odpovědi týkala ji pro svoji potřebu upravili ručně nebo si zvolili nejbližší danou odpověď. Z tohoto důvodu nemohla být v zájmu objektivitě tato odpověď využita k porovnání s dalšími získanými daty.

Dotazníkem a porovnáním s historickými statistickými daty bylo zjištěno, že za rok 2009 a 2010 nedošlo v Jihomoravském kraji k nezákonnému rozhodnutí o vykázání tedy bylo zjištěno, že policisté a to včetně policistů s praxí do 3 let uplatňují svoje právní znalosti při problematice domácího násilí, konkrétně vykázání, správně. Při aplikaci oprávnění vykázání není ovšem využíváno ze strany policistů pouze jedné právní znalosti, protože při aplikaci vykázání je nutné využívat i dalších právních znalostí jako je prokázání totožnosti, podání vysvětlení, vstup do obydlí, omezení osobní svobody podezřelé osoby, osobní prohlídka či prohlídka osoby, přiložení pout, případně v krajních případech i použití donucovacích prostředků.

Výsledky dotazníkového šetření také svědčí o tom, že uplatnění oprávnění policisty vykázání podle § 44 a následujících ustanovení zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, je pro policisty z hlediska aplikace a administrativního zpracování náročné, ale zvládnutelné. Dále bylo potvrzeno, že teoretické vědomosti policistů o domácím násilí jsou na dobré úrovni, která se ještě zlepšuje s přibývajícím praxí, se kterou se zároveň zlepšuje i schopnost tyto právní znalosti sám uplatňovat v praxi, a zároveň se zvětšující se délkou praxe se zmenšuje snaha se tomuto uplatnění právních znalostí nezákonně vyhnout či je předat jinému kolegovi.

Závěr

V rámci této bakalářské práce tak bylo stručně definováno domácí násilí a popsány jeho aspekty. Dále byly vyhledány související právní normy, které mohou být uplatněny při právní kvalifikaci domácího násilí, a také právní normy umožňující vlastní postup policistů proti pachateli za účelem jeho předání k potrestání dalším státním orgánům, a tím pádem k odstrašujícím efektu jak pro samotné pachatele jako prevence před recidivou tak k preventivním působení na ostatní veřejnost.

V této práci byly stanoveny dvě roviny právní kvalifikace domácího násilí s ohledem na společenskou škodlivost protiprávního jednání a to na přestupkovou a trestní a dále bylo upozorněno na problémová místa v těchto řízeních. Řešení případů domácího násilí je oproti jiným případům protiprávního jednání specifické v tom, že poškozený i podezřelý mají zvláštní charakteristiku, kdy zejména poškozený se většinou sám snaží minimalizovat rozsah jednání násilníka, snaží se ho omlouvat či jej dokonce kryje, při čemž ochota poškozeného spolupracovat s policisty a dalšími státními orgány úměrně s uplynulou dobou od incidentu klesá a podezřelý má obrovské možnosti k ovlivnění poškozeného i svědků, protože se v naprosté většině jedná o jeho blízké osoby, kdy poškozeným nejde ani tak o potrestání viníka jako o to, že by si přáli, aby se k nim násilník začal choval lépe.

Dále bylo popsáno jaké právní nástroje mohou policisté využít při postupu na místě a k prosazení a zajištění právního stavu. Oprávnění policistů jsou jejich důležitými právními nástroji, které jim umožňují jejich činnost.

V textu byl dále popsán skutečný případ domácího násilí, kdy byly popsány právní normy, které policisté využili při odvrácení bezprostředně hrozícího útoku a dále využití právních norem umožňující určitou ochranu oběti a také právní normy, které policistům vůbec umožnily jejich činnost při prověřování případu, a jejich činnost k zajištění důkazů pro další dokazování před správním orgánem s konečným předáním případu k potrestání pachatele. Tento popsáný skutečný případ byl nakonec správním orgánem odložen po marném uplynutí tří měsíců k podání návrhu stejně jako je tomu u drtivé většiny případů domácího násilí v přestupkové rovině, kdy se podle názoru autora jedná o vážný problém, který by měl být řešen určitou úpravou samotného zákona.

Z metodického hlediska bylo šetření provedeno formou dotazníku s předem

stanovenými možnostmi odpovědi tak, aby nedošlo k ovlivnění výsledků autorem jako je to možné například u rozhovoru nebo dotazníku s otevřenými odpověďmi, protože autor je sám policista a mohlo by tak dojít z jeho strany k podvědomému ovlivňování odpovědi tak, aby výsledky policistů byly lepší. Fakt, že dotazník s předem danými odpověďmi je náročný na přípravu, aby byly obsaženy všechny možné odpovědi si autor ověřil v praxi u 21. otázky. Průzkum historických dat byl použit za účelem ověření zda je oprávnění vykázání policisty skutečně využíváno a v jaké míře jej policisté aplikují, kdy bylo zjištěno, že je skutečně v praxi využíváno a policisté jej aplikují bez vážných chyb.

Tato práce tak může pomoci nejen policistům, ale i ostatním se orientovat v problematice domácího násilí z hlediska činnosti policistů a jejich postupů, stanovení právních kvalifikací, možnostech policistů v zákonném vynucení právního stavu, nutnosti zpracování písemností a administrativních úkonů a spolupráce s ostatními organizacemi a dále k orientaci v aktuální situaci se znalostmi policistů problematiky domácího násilí a jejich připravenosti je aplikovat, kdy dle výsledků šetření je tento stav na dobré úrovni, ale činnost metodiků domácího násilí je stále nutná a prospěšná za účelem udržení či zlepšení a tím pádem i připravenosti policistů uplatňovat tyto znalosti v praxi.

Resumé

První kapitola práce se zabývá pojmem domácího násilí. Rozebírá fáze domácího násilí, které jsou v průběhu času opakující se, dále popisuje znaky, kterými se vyznačuje domácí násilí, a které ho odlišují od ostatních protiprávních jednání, dále popisuje stupně a formy domácího násilí. Zabývá se důvody proč oběti domácího násilí nevyhledají okamžitě pomoc již při prvních projevech, ale naopak zůstávají dále v tomto negativním prostředí.

Druhá kapitola popisuje právní nástroje využitelné při řešení této problematiky. Tato kapitola se rozděluje na tři podkapitoly. První podkapitola se zabývá přestupky a správním řízením ve věcech domácího násilí. Druhá podkapitola se zabývá trestnými činy a možnými právními kvalifikacemi domácího násilí. Třetí podkapitola popisuje oprávnění policistů, které mohou využít při řešení problematiky domácího násilí.

Třetí kapitola pojednává o postupu policistů při řešení případů domácího násilí, o krocích, které policisté činní jaké musí zpracovat písemnosti a jaké jsou jejich povinnosti při součinnosti s dalšími organizacemi. Dále jak postupují v případě prověřování přestupku či trestného činu.

Čtvrtá kapitola pojednává o praktickém uplatnění právních znalostí policistů, kdy první podkapitola se zabývá jakým způsobem je zajištěno získání teoretických právních znalostí policistů týkajících se problematiky domácího násilí. V druhé podkapitola se zabývá popisem uplatnění právních znalostí při řešení skutečného případu a popisu postupu policistů s popisem jakých právních norem při tomto bylo využito. Třetí podkapitola zjišťuje využívání oprávnění vykázaní v praxi a vyhodnocení a prezentaci získaných dat, kdy při tom je využito dat získaných průzkumem historických dat ohledně statistických údajů a dat z dotazníkového šetření.

Anotace

Práce popisuje problematiku domácího násilí z hlediska postupů a činností policistů, zabývá se právními otázkami tohoto protiprávního jednání a také zvláštnostmi při jeho řešení. Dále se zabývá náročností těchto postupů pro samotné policisty.

Klíčová slova:

- uplatňování právních znalostí, právní kvalifikace, policista, vykázání, domácí násilí.

The work describes problems of domestic violence from aspect of processes and activities of the policemen. It occupies by legal questions this unlawful act and curiosities in his resolution too. Then it deals with severity of these processes for policemen themselves.

Key words:

- applying legal knowledge, legal qualification, policeman, ejecting, domestic violence.

Literatura a prameny

- Trestní zákoník – úplné znění, Anag, 2009, ISBN 978-80-7263-561-0,
Trestní řád – úplné znění, Anag, 2009, ISBN 978-80-7263-561-0,
KUČEROVÁ, H., HROZINKOVÁ, E., Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou, Sevt, 2009, ISBN 978-80-8721-215-8,
BENEDIKT, V., Zákon o Policii České republiky, C.H.Beck Praha, 2009, ISBN 978-80-7263-561-0,
BUSKOTTE, A., Z pekla ven – Žena v domácím násilí, Computer press, 2008, ISBN 978-80-251-1786-6,
ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. a kolektiv, Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů, Grada Publishing, a.s., 2007, ISBN 80-247-2014-0,
KRAUS, B., Základy sociální pedagogiky, Praha: Portál, 2008, ISBN 978-80-7367-383-3,
MARTÍNKOVÁ, M., MACHÁČKOVÁ, R., Vybrané kriminologické a právní aspekty domácího násilí, Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha: 2001, ISBN 80-86008-98-3,
Závazný pokyn policejního prezidenta č. 120/2009 Sb., o provádění vykazání,
Metodická příručka Ředitelství služby pořádkové a železniční policie Policejního prezidia č. 1/2010 Sb.

Jiné informační zdroje:

- Informační systém ASPI,
Policejní informační systém ETR,
CD, Diagnóza: Domácí násilí, Pražské experimentální studio Zdeněk Všelicha, Praha 2010.

Internet:

- www.domacinasili.cz/index.php, 28.12.2010,
www.nasili-domaci.cz/, 05.02.2011,
www.rosa-os.cz/, 17.02.2011,
www.ic-brno.cz/, 22.02.2011
www.magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=CZ&oid=640609, 15.03.2011,
www.koordona.cz/domaci-nasili/co-delat.html, 17.03.2011

Příloha č. 1

Anonymní dotazník

Vážení kolegové a kolegyně.

Touto cestou se na Vás obracím s prosbou o Vaši odpověď na 21 otázek, přičemž v jednotlivých kolonkách, prosím, udělejte pouze větší křížek uprostřed u správné možnosti Vaší odpovědi.

Zároveň Vás chci ubezpečit, že tento vyplněný dotazník bude sloužit výhradně k mému studiu, konkrétně při zpracování méjí bakalářské práce, která se týká problematiky domácího násilí a jeho řešení policisty. Dotazník je opravdu anonymní a jeho výsledky budou použity jen pro moji práci. V žádné případě a za žádných okolností tak nebudou výsledky poskytnuty nadřízeným pracovníkům či jiným kontrolním orgánům. Prosím, aby jste dotazník vyplnili sami jen podle aktuálních znalostí a situace, u statistických údajů pravdivě a také bez pomoci různých příruček, zákonů a metodických pomůcek tak, aby nedošlo ke statistickému ovlivnění výsledků tohoto dotazníku.

Těm kolegům, kteří věnovali svůj drahocenný čas pro můj dotazník velmi děkuji a v případě Vaší obdobné potřeby se na mě můžete také obracet, abych věc na našem oddělení zařídil.

S pozdravem Jiří Pospíšil
OO PČR Šlapanice
tel. 974 626 740

OTÁZKY

ODPOVĚDI

1. Vykázání má povahu: a) správního rozhodnutí b) úkonu (oprávnění policisty) c) trestu pro pachatele domácího násilí	A	B	C
2. O námitkách proti vykázání rozhoduje: a) nadřízený policisty, který vydal rozhodnutí b) odbor pořádkové policie KRP c) vedoucí územního odboru	A	B	C
3. Vykázaná osoba má právo si v okamžiku vykázání si sebou z obydlí vzít: a) veškeré věci, které potřebuje, za předpokladu, že prokáže jejich vlastnictví b) všechny věci, které mu dovolí si vzít ohrožená osoba c) věci osobní potřeby, osobní cennosti a osobní doklady	A	B	C

<p>4. K rozhodnutí o vykázání policista potřebuje znát tuto informaci: a) kdo je vlastníkem domu či bytu b) zda se jedná o první či opakovaný útok c) jestli ohrožená osoba souhlasí s vykázáním</p>	A	B	C
<p>5. Důvodem pro vykázání je: a) přítomnost domácího násilí v rodině b) spáchání přestupku nebo trestného činu násilnou osobou proti ohrožené osobě c) důvodná obava, že dojde k útoku proti životu, zdraví, svobodě či závažnému útoku proti lidské důstojnosti</p>	A	B	C
<p>6. Využití oprávnění vykázání: a) může policista v jednom obydlí pouze jednou b) musí použít vždy pokud došlo v daném obydlí již jednou k vykázání c) může využít opakovaně a to vždycky, když jsou splněny zákonné podmínky</p>	A	B	C
<p>7. Policista při vykázání je povinen: a) na místě vyhotovit písemné potvrzení o vykázání b) na místě vyhotovit písemné potvrzení o vykázání a také ÚZ o vykázání c) o vykázání informovat sousedy daného obydlí, případně starostu obce</p>	A	B	C
<p>8. Vykázání policisty: a) nelze nikdy prodloužit, pouze zopakovat po uplynutí jednoho měsíce b) lze prodloužit pouze rozhodnutím orgánů samosprávy příslušné obce, nejvýše však o dalších 10 dnů c) lze opakovaně prodlužovat rozhodnutím soudu a to až na dobu 1 roku</p>	A	B	C
<p>9. Policista má povinnost vykázané osobě poskytnout: a) pomoc v tom smyslu, že jí musí z obydlí, ze kterého je vykázána vynést všechny věci, které jsou uvedeny v zákoně b) na žádost této osoby, jí poskytnout kopii ÚZ o vykázání c) umožnit jí za jeho přítomnosti vzít si věci sloužící k podnikání nebo výkonu povolání nejvýše však jednou za 24 hodin po celou dobu vykázání</p>	A	B	C
<p>10. Prvotním úkolem policisty při příjezdu na místo domácího násilí je: a) přerušit probíhající útok</p>	A	B	C

b) zjistit totožnost všech osob na místě c) zajistit si nezúčastněnou osobu			
11. Jak dlouho jste ve služebním poměru: a) do 3 let včetně b) 4 – 9 let c) 10 let a více	A	B	C
12. Uplatnil(a) jste již v praxi oprávnění k vykázání: a) ano b) ne	A	B	
13. Provedení oprávnění policisty vykázání je pro Vás: a) jednoduché b) náročné, ale zvládnu jej c) náročné a potřebuji při jeho uplatnění pomoc jiného kolegy	A	B	C
14. V případě, že zjistíte domácí násilí a jsou splněny zákonné podmínky k vykázání: a) provedu vykázání násilné osoby b) věc ještě raději konzultuji se zkušenějším kolegou nebo nadřízeným c) pokusím se případ předat jinému kolegovi, aby rozhodl on	A	B	C
15. V případě, že jsou splněny zákonné podmínky pro vykázání, ale ohrožená osoba ho nežadá: a) přesto vykázání provedu b) když ho nežadá tak si nebudu dělat problémy a vykázání neprovedu c) v takovém případě ho ani nemohu provést	A	B	C
16. Neuplatnil(a) jste v minulosti vykázání, aby jste si ušetřil(a) práci, přestože byly splněny zákonné podmínky: a) ano b) ne	A	B	
17. Jsou dle Vašeho názoru policisté dostatečně připravováni na řešení případů domácího násilí: a) ano b) ne	A	B	
18. Setkal(a) jste se ve své praxi již s tím, že Vám jiný kolega předal případ domácího násilí, přestože by ho měl řešit sám: a) ano b) ne	A	B	

<p>19. Setkal(a) jste se již s případem, kdy Váš kolega úmyslně neuplatnil vykázaní, přestože byly splněny zákonné podmínky:</p> <p>a) ne b) ano, protože si chtěl ušetřit práci c) ano, protože na místě nerozpoznal zákonné podmínky</p>	A	B	C
<p>20. Administrativní úkony spojené s uplatněním vykázaní jsou pro Vás:</p> <p>a) přiměřené a nutné b) zbytečně složité, ale zvládnou je c) nesmyslně složité příliš se v nich neorientuji</p>	A	B	C
<p>21. Jak dlouhou základní odbornou přípravu policisty jste absolvoval:</p> <p>a) 9 měsíců b) 12 měsíců c) 6 měsíců</p>	A	B	C